

**ORTAÖĞRETİM
GÜZEL SANATLAR LİSESİ**

TÜRK SANAT MÜZİĞİ KORO

DERS KİTABI

9

YAZARLAR

Ayşe AKAR KOPARİPEK

Esin Ayşen ÇAŞKA

Hakan Cumhuri KAHRAMAN

Şule Nurdan CAF

Umut BOSTAN

DEVLET KİTAPLARI

İKİNCİ BASKI

....., 2019

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI: 6487
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ.....: 839

Her hakkı saklıdır ve Milli Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metni ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz

Editör

Doç. Dr. Emel Funda TÜRKMEN

Dil Uzmanı

Muharrem DEMİR

Program Geliştirme Uzmanı

Özlem AYDEMİR

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

İsmail ŞENER

Rehberlik Uzmanı

Mevlüt SELVİ

Görsel Tasarım Uzmanı

Duygu SARI

ISBN 978-975-11-4403-4

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 14.07.2017 gün ve 10794287 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün gün ve sayılı yazısı ile ikinci defa adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

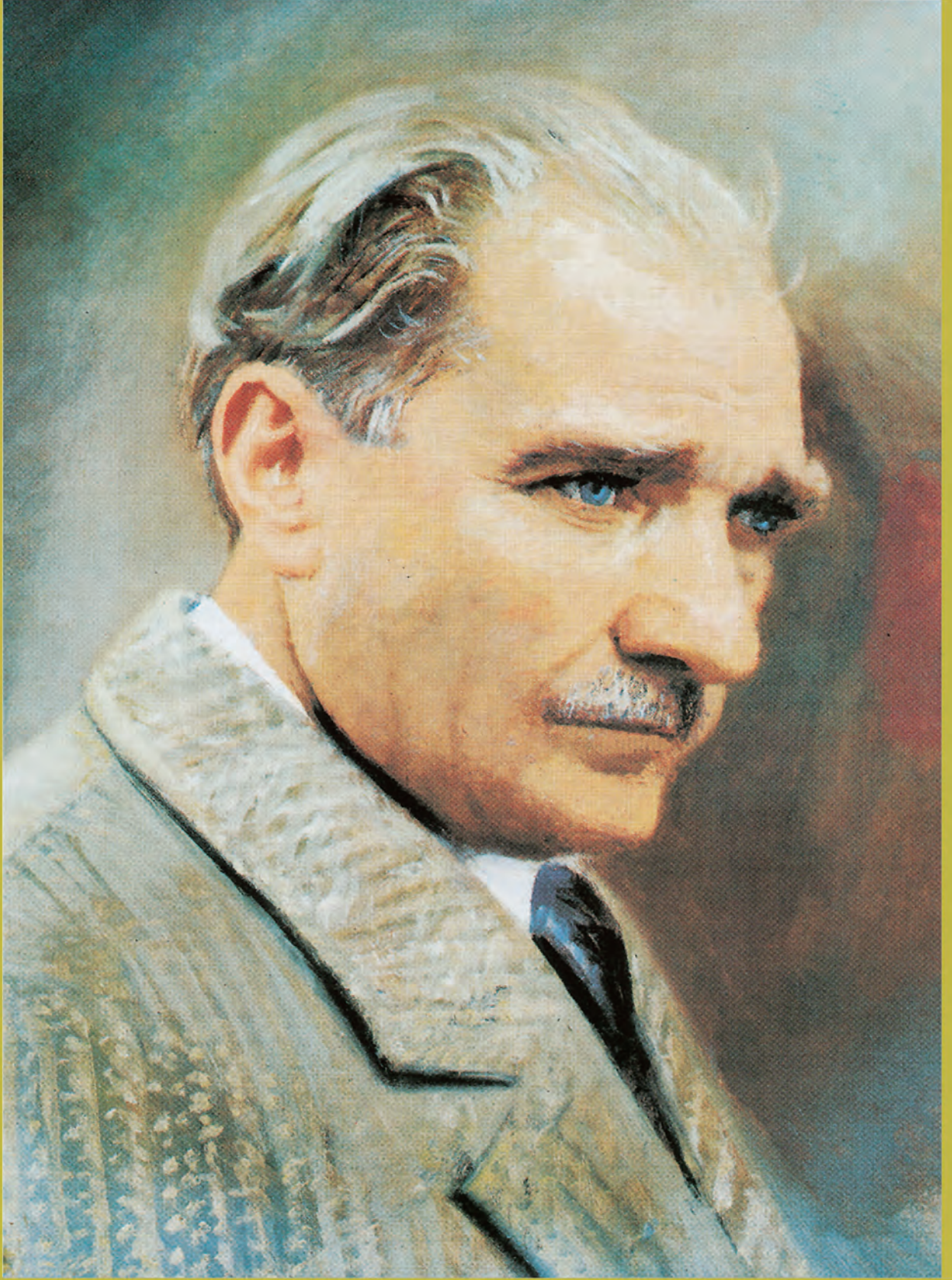
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İSTİKLÂL MARŞI (*)

Söz: Mehmet Âkif ERSOY
Müzik: Osman Zeki ÜNGÖR

Moderato

mf

① Kork ma sön mez bu şa fak lar da yü zen al san
② Çat ma kur ban o la yım çeh re ni ey naz lı hi

cak Sön me den yur du mun üs tün de tü ten en son o cak O
lal Kah ra man ır kı ma bir gül Ne bu şid det bu ce lâ l Sa

be nim mil le ti min yıl dı zı dır par la ya cak O be
na ol maz dö kü len kan la rı mız son ra he lâ l Hak kı

nim dir o be nim mil le ti min dir an cak
dır Hak' ka ta pan mil le ti min is tik lâ l

(*) İstiklâl Marşı'nın birinci sözlerini söylerken virgül (,), ikinci sözlerini söylerken ise yıldız (*) işaretlerinin bulunduğu yerlerde nefes alınız.

1.
ÜNİTE

KORO SES EĞİTİMİ	10
1- BİRLİKTE SÖYLEME EĞİTİMİNİN TEMEL BİLGİLERİ	12
2- BİRLİKTE SÖYLEME EĞİTİMİ	15

2.
ÜNİTE

TÜRK SANAT MÜZİĞİ MAKAM BİLGİSİ	24
MAKAMLAR	24
1- ÇARGÂH MAKAMI	24
2- MAHUR MAKAMI	26
3- ACEMAŞİRAN MAKAMI	27
4- BUSELİK MAKAMI	28
5- KÜRDİ MAKAMI	29

3.
ÜNİTE

TÜRK SANAT MÜZİĞİ MAKAMLARINDA ESER UYGULAMALARI	34
ESER UYGULAMALARI	34
1- MAHUR	35
2- ACEMAŞİRAN	38
3- BUSELİK	40
4- KÜRDİ	44

4.
ÜNİTE

REPERTUVAR ÇALIŞMASI	50
TESPİT EDİLEN REPERTUVAR ÇALIŞMASI	50

ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME FORMLARI	98
TERİMLER ve KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ	106
ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI YANIT ANAHTARI	108
KAYNAKÇA	109

Hazırlık Çalışması

Bu bölüm yeni bilgilerin öğrenilmesi amacıyla ön bilgilerin harekete geçirilmesini, konuyu sezdirmeyi amaçlar.

Araştırılmalı

Etkinlikler için sınıfa getirilecek materyalleri içerir. Bu bölüm bir önceki derste öğretmen ve öğrenciler tarafından mutlaka incelenmelidir.

Etkinlik

Öğrencilerin gerektiğinde ders öncesinde hazırlık yaparak sınıf içinde konuya yönelik etkin katılımını sağlamayı amaçlayan bölümdür.

Dikkat Çekme

Konuya yönelik soruları kapsar.

Ders Dışı Etkinlik

Öğrencilerin sınıf dışında bireysel veya grup olarak yapacakları çalışmaları kapsar.

Okuma Metni

Konuya ya da etkinliğe yönelik metinleri belirtir.

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

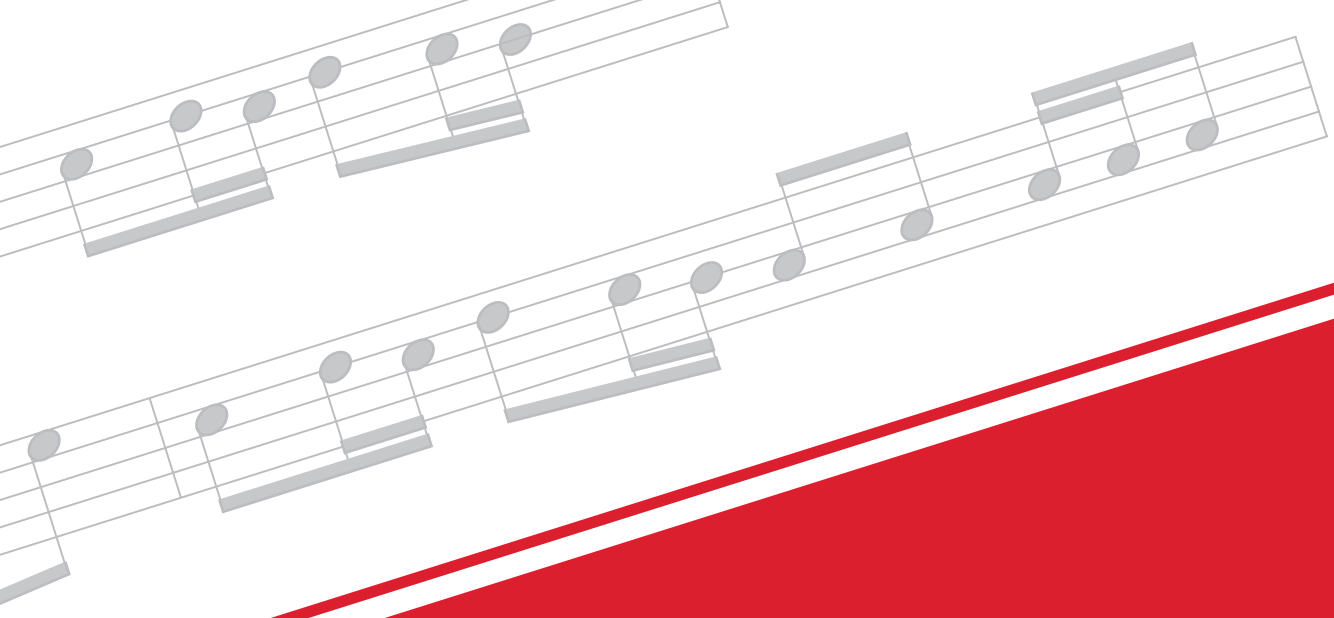
Öğrencilerin üniteyle ilgili öğrendiklerini çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı, doğru-yanlış ve açık uçlu sorularla değerlendirilmelerine yönelik bölümdür.

1.

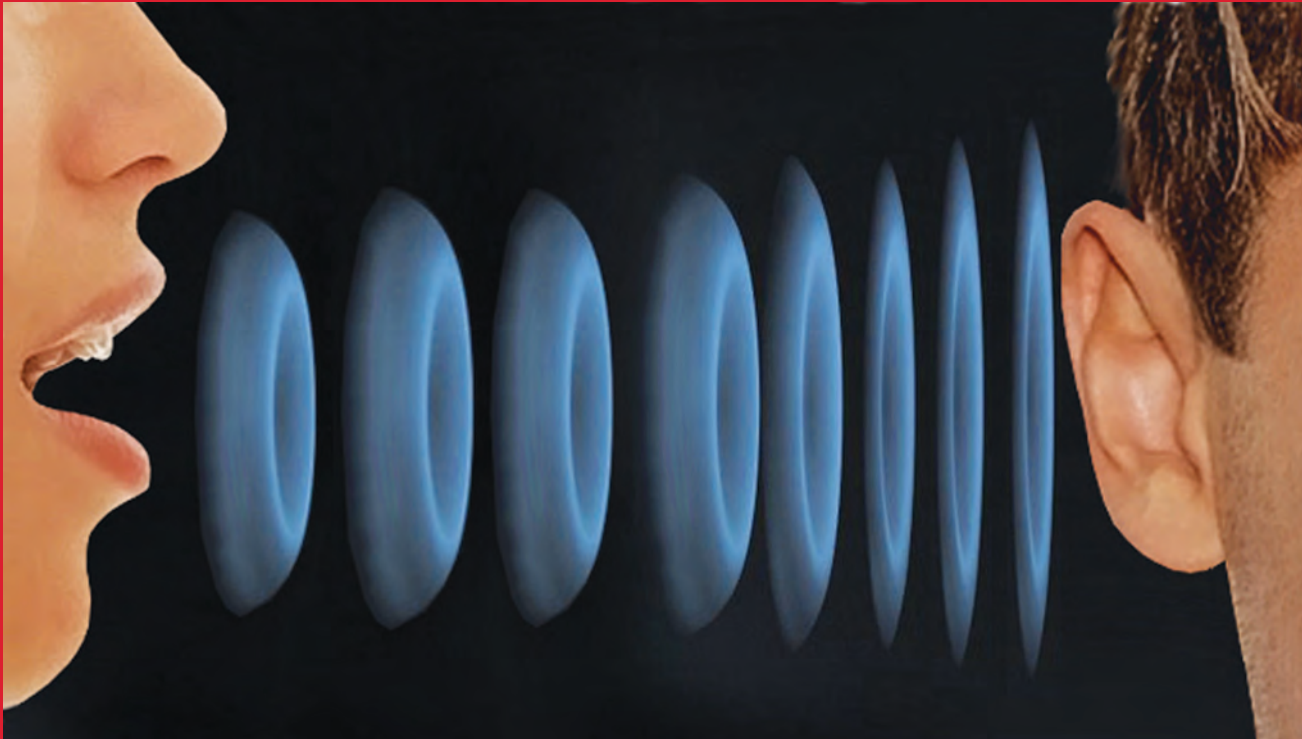
ÜNİTE

KORO SES EĞİTİMİ

1. BİRLİKTE SÖYLEME EĞİTİMİNİN TEMEL BİLGİLERİ
2. BİRLİKTE SÖYLEME EĞİTİMİ

1. ÜNİTE: KORO SES EĞİTİMİ

1- BİRLİKTE SÖYLEME EĞİTİMİNİN TEMEL BİLGİLERİ

Hazırlık Çalışması

1. Sesi oluşturan ve insan ses sistemini meydana getiren öğeleri tartışınız.
2. Rezonans ve registre kelimeleri size ne çağrıştırıyor?

Araştırılma

1. İnsanda ses sistemi ve sesi oluşturan öğeleri araştırınız.
2. Mutasyon döneminde seste oluşan değişiklikler hakkında araştırma yapınız.

Etkinlik 1

İnsanda ses sistemi ve sesi oluşturan öğelerle ilgili araştırdığınız bilgileri sınıfta paylaşınız.

Görsel 1.1. Bursa Büyükşehir Belediyesi Orkestra Şube Müdürlüğü, TSM korusu

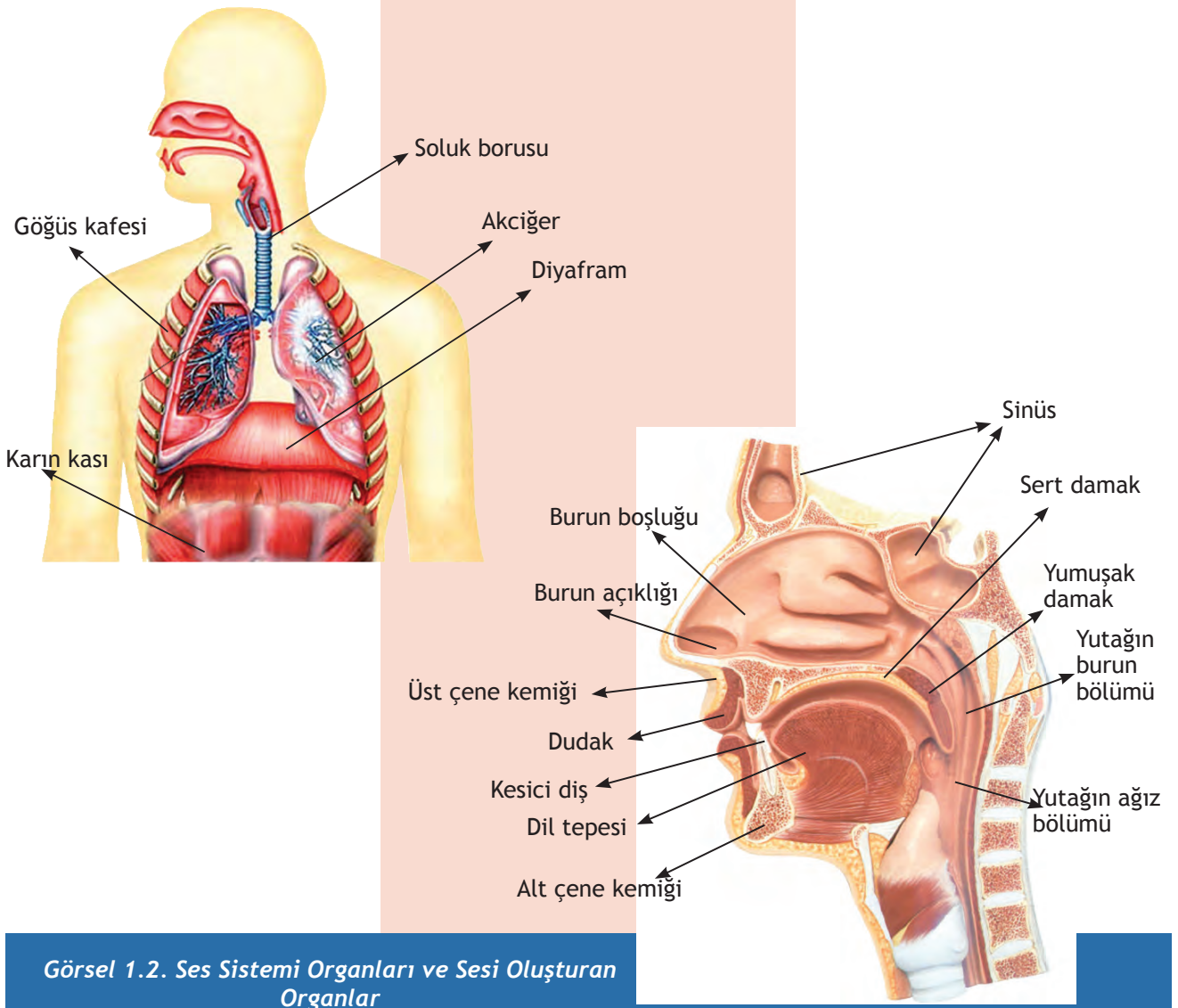
Ses, nefes verirken akciğerlerden gelen havanın gırtlaktaki (larenks) ses tellerini titreştirmesi sonucunda oluşur. Bu süreç çoğunlukla insanın kontrolünde gerçekleşir. Ham ses; boğaz, burun ve ağız boşluklarında şekillenerek her insana özgü olan kişisel tınıya dönüşür.

Sesin oluşumunda üç temel mekanizma rol oynar:

1. Üfleyici mekanizma(aktivatör): Sesin oluşumunda gerekli havayı düzenleyen organlardan oluşur ve titreşimi sağlayan sistemin kaynağıdır. Soluk borusu, akciğerler, göğüs kafesi, diyafram, bel ve karın kasları bu mekanizmanın organlarıdır.

2. Titreşim sağlayan mekanizma (vibratör): Sesin ilk üretildiği gırtlakla ses tellerinin de içinde bulunduğu kas, kıkırdak ve sinirlerden oluşan organlar bütünüdür.

3. Yankılayıcı mekanizma (rezonatör): Sesin asıl kalitesini ve karakteristik özelliklerini ortaya çıkaran organlardan oluşur. Soluk borusu, göğüs, gırtlak, yutak, dişler, dil, ağız, alt- üst çene, damaklar, burun ve sinüslerden oluşur.

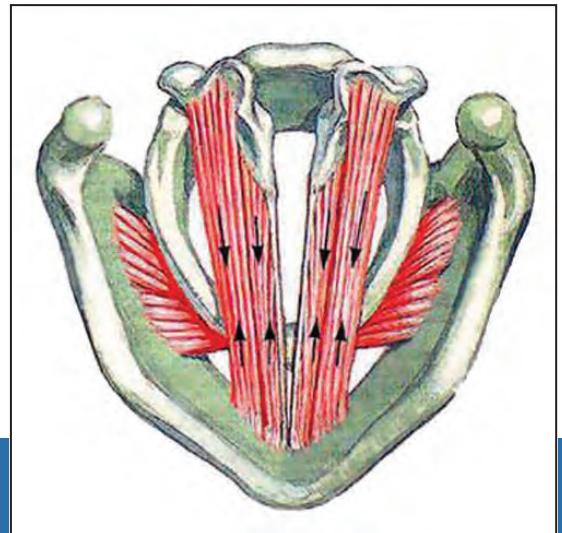
Görsel 1.2. Ses Sistemi Organları ve Sesi Oluşturan Organlar

Sesin yanlış kullanımından, zararlı alışkanlıklardan, dış etkenlerden ve mevsimsel durumlardan dolayı çeşitli hastalıklar ortaya çıkar. Bu hastalıkları şöyle sıralayabiliriz:

- Bademcik iltihabı
- Anjin
- Farenjit
- Larenjit
- Gırtlak veremi
- Bronşit
- Astım
- Akciğer veremi
- Burun nezlesi
- Sinüzit

Bunların yanında burun ya da genizdeki fazla et ve kemik, ağız, çene, diş sorunları da sesin tınısını ve kalitesini bozan yapısal rahatsızlıklardır.

İnsan sağlığını da tehdit eden tüm bu rahatsızlıklar, sesini yoğun bir biçimde kullananlar için doğru ve düzenli nefes almayı, temiz bir ses üretmeyi, sesin doğru bir biçimde çoğaltılmasını zorlaştırır.

Görsel 1.3. Ses Telleri (plica vocalis)

Etkinlik 2

Rezonans ve registre bölgeleriyle ilgili edindiğiniz bilgileri sınıfta paylaşınız.

Ses, larenksten çıktuktan sonra çevrenin akustik özellikleri sayesinde şekillenerek nitelik kazanır. Buna rezonans denir. İnsan sesine dilin tüm inceliklerini kazandıran rezonansın niteliğidir. Rezonansı sağlayan organlar damak, larenks, soluk borusu, sinüs boşlukları ve burundur.

Üretilecek sesin frekansına bağlı olarak ses tellerinin tümünün veya belirli bölümlerinin titreşmesiyle oluşan, farklı tınıları kapsayan ses aralıklarına registre denir. Kafa, gırtlak ve göğüs bölgelerindeki titreşimler bu aralıkları ifade eder ve isimlerini de bu bölgelerden almaktadırlar.

Registrelere arası geçişlerde ses tınısı değişebilir. Bu geçiş yerlerinin kaynaştırılıp bir bütün registre hâline gelebilmesi için ses eğitimine ihtiyaç vardır. Üç farklı registre bölgesi (Görsel 1.4.) vardır: Göğüs registre (alt registre), karışık registre (orta registre) ve kafa registre (üst registre).

A : La
B : Si
C : Do
D : Re
E : Mi
F : Fa
G : Sol

Üst Registre
Orta Registre
Alt Registre

D A G A B C D G F A E E F B E E F A B

Görsel 1.4. Registre Bölgeleri

Etkinlik 3

Mutasyon döneminde seste oluşan değişikliklerle ilgili edindiğiniz bilgileri sınıfta paylaşınız.

İnsan sesinin sınırları doğuştan ergenlik çağına kadar gelişmeyi sürdürür. Genişlik bakımından hemen hemen aynı olan kız ve erkek çocuk sesleri, fiziksel olgunlaşma sırasında cinsiyet hormonlarının faaliyete geçmesiyle değişime uğrar. Bu durumdan en çok etkilenen organ gırtlaktır. Bu etkilenme sonucunda gırtlak büyürken, sesin frekansı erkek çocuklarında bir oktav düşer. Kız çocuklarında bu oran 1/3 oranındadır (Bir büyük üçlü kadar). Bu döneme mutasyon adı verilir. Mutasyon tamamlanana dek ses genellikle kısık ve güçsüzdür. Bu dönemde ses sağlığına özellikle dikkat edilmelidir.

Sesimiz ruh ve beden sağlığında ortaya çıkan olumsuz durumlardan doğrudan etkilenir. Sesini yoğun biçimde kullanan kişilerin sağlığına özen göstermesi ve sesi bozacak etmenlere karşı dikkatli olması gerekir. Örneğin sigara içmek, alkollü- asitli, aşırı soğuk- sıcak içecekler tüketmek, fazla yemek, uzun süre telefonla konuşmak, uykusuz kalmak, yanlış teknikle şarkı söylemek, bağırarak, çok kısık sesle konuşmak, kirli havaya maruz kalmak ve çok soğuk- sıcak ortamlarda şarkı söylemek sesi olumsuz yönde etkiler. Mevsim değişim dönemlerinde ses sağlığı ile ilgili olarak titiz ve dikkatli olunmalıdır.

2- BİRLİKTE SÖYLEME EĞİTİMİ

Hazırlık Çalışması

1. Çeşitli koro konser kayıtlarını izleyiniz.
2. Koro ve şef ilişkisi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Araştırılma

1. Türk sanat müziği koro konser kayıtlarını izleyiniz.
2. Doğru entonasyonla şarkı söyleme ve doğru ses üretmenin önemini araştırınız.

Etkinlik 1

Sınıfa getirilen konser kayıt örneklerini izleyiniz ve buna ait izlenimlerinizi paylaşınız.

Etkinlik 2

İzlediğiniz Türk sanat müziği korolarını, doğru ses üretimi ve uygun entonasyonla şarkı söyleme açılarından eleştiriniz.

Koro; grup psikolojisinin öne çıktığı, kolektif karakter taşıyan bir müzikal çalışma alanıdır. Koronun hareket noktası, birlikte ve uyum içerisinde müzik yapmaktır. Her bir korist, grubun vazgeçilmez bir üyesidir ve üzerine düşen görevi tam bir sorumluluk duygusu ile yapmalıdır. Koro; üyeleri arasındaki iletişim, paylaşım, dayanışma, sorumluluk ve hoşgörü temelinde yükselmelidir.

Eserlerin seslendirilmesine geçmeden önce hazırlık çalışmalarının yapılması ve çalışmalar sırasında birtakım kurallara uyulması gerekmektedir. Bunlar hem koro disiplini hem de beklenen düzeyde bir müzikalite için büyük bir önem taşımaktadır.

- Her koro dersi ya da çalışmasından önce mutlaka vücut esnetme ve rahatlatma alıştırmaları yapılmalıdır.
- Tüm çalışmalarda koristler, eser seslendirmeye uygun biçimde durmalı ve oturmalıdır.
- Ses bütünlüğünü sağlamak ses ve nefes egzersizleri yapılmalıdır.
- Çalışılacak olan eserin notası incelenerek ölçü sayısı, hece bağları, nefes ve vurgu yerleri tespit edilmelidir.
- Seslendirilecek olan eserin sözleri önce resitativ olarak okunmalı, anlamı bilinmeyen sözcükler, deyimler ve atasözlerinin anlamaları araştırılmalı ve yanlış telaffuz edilen sözcüklerle ilgili ek çalışma yapılmalıdır.
- Eserin başka korolar tarafından nasıl yorumlandığının anlaşılması için çeşitli kayıtlar dinlenmeli ve izlenmelidir.
- Eserin estetik açıdan üstün bir seviyede ve anlamına uygun biçimde seslendirilmesi için konusunun ve hikayesinin araştırılması gerekir.
- Koro üyeleri parçayı seslendirirken birbirini duyarak ve dinleyerek söylemelidir.
- Koronun başarısı şefi ile kurduğu iletişimden geçecektir. Koristler, sürekli bir biçimde şefin tüm hareket, jest ve mimiklerini takip etmelidir.

Koronun üreteceği ses kalitesi için en önemli faktörlerden biri doğru oturuş ve doğru duruştur. Koro çalışmalarında vücudun rahat, dengeli ve dik durması gerekir. Bu sayede doğru, güzel ve homojen bir ses üretimi sağlanabilir. Aşağıdaki fotoğraflarda uygun duruş ve oturuş biçimleri verilmiştir.

Görsel 1.5. Koroda Doğru Oturuş Biçimi

Görsel 1.6. Koroda Doğru Oturuş Biçimi

Görsel 1.7. Doğru Duruş ve Oturuş Biçimi

Etkinlik 3

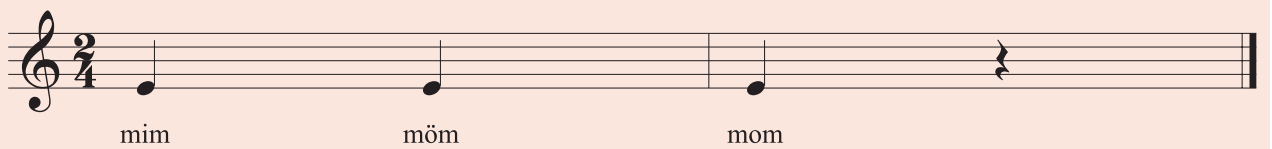
Aşağıda verilen nefes ve ses egzersizlerini yapınız.

• Sssssssssssssss _____

• S _____ ssss S _____ ssss

•
ma ni mu nu ma ni mu nu ma

•
mim mim mim mim mim

•
mim möm mom

•
mim mim mim mim mim

Aşağıda verilen kelimeler bulmaca içerisine aşağıdan yukarı, yukarıdan aşağı, soldan sağa ve sağdan sola olarak yerleştirilmiştir. Kelimeleri bulmacada tespit ediniz. Bulmaca içerisine Şemsi Tebrizi'nin bir sözü gizlenmiştir. Kullanılmayan harfler yardımıyla bu sözü bulunuz..

Şemsi Tebrizi'nin Sözü: “.....
.....
.....
.....”

L	A	R	E	N	J	İ	T	M	R	E	Z	O	N	A	T	Ö	R
U	F	S	S	İ	K	İ	İ	N	İ	N	D	A	M	A	K	R	İ
T	A	M	T	İ	N	D	T	N	E	B	İ	K	A	F	A	M	F
R	R	S	E	S	E	S	R	E	G	İ	S	T	R	E	İ	U	R
R	E	S	T	A	K	L	E	J	İ	D	İ	İ	İ	R	E	T	E
Ğ	N	E	İ	R	O	N	Ş	O	U	İ	N	V	Y	U	T	A	K
F	J	Ş	K	O	R	O	İ	M	A	E	Ü	A	T	S	N	S	A
D	İ	Y	A	F	R	A	M	O	S	E	S	T	Y	O	E	Y	N
D	T	İ	M	D	Ü	N	Y	H	A	A	L	Ö	L	L	F	O	S
T	Ü	S	T	O	S	N	A	N	O	Z	E	R	L	U	E	N	U
A	S	T	İ	M	R	İ	F	E	Ş	O	R	O	K	K	S	D	U

KORO
SES
MUTASYON
NEFES
REZONATÖR
AKTİVATÖR
YUTAK
DAMAK
DİYAFRAM
SİNÜSLER
TİTREŞİM
FARENJİT
LARENJİT
ASTİM
REZONANS
REGİSTRE
KORO ŞEFİ
ESTETİK
HOMOJEN
SOLUK
FREKANS
KA FA

TÜRK MÜZİĞİ İLE TEDAVİ

Müziğin insan ruhu üzerindeki etkisi, bin yıldır çeşitli tedavi yöntemlerinin geliştirilmesine ilham kaynağı oldu. Bugün de söz konusu tecrübelerden yararlanılmaktadır. Türklerde tedavi amacıyla müzik ve hareketin kullanılması eski zamanlardan gelen bir uygulamadır. Orta Asya’da baksı ve kamlardan bu yana pentatonik (5 sesli) müzik icrasıyla hareketler de bir şifa ayininin ögesi olarak kullanıldı. Bu ayinde Ataruhu’na yönelen tedavici, müzik ve hareketle kendisindeki ruhi gücü arttırarak transa geçmekte ve hastaya tedavi uygulamakta idi. Bu gelenek Orta Asya Türklerinde hâlâ devam etmektedir. Günümüze kadar gelen “baksı dansı” (diğer bir adı Karacorga, kutsal bir atın yürüyüşünün sembolize edildiği bir dans) müzik ve hareket terapisinin eski ve en önemli örneklerindedir. Kullanılan çalgılar; kılıkopuz, dombra, şankopuz ve çeşitli ritim aletleri olarak sıralanabilir.

MAKAM MÜZİĞİ İLE TEDAVİ

Takriben bin yıl önce bugünkü Türkmenistan, Özbekistan, İran, Azerbaycan, Afganistan, Kazakistan bölgelerini içine alan Horasan’ın (Güneş Ülkesi) kültür ve tarihinde başlayan, beş yüze varan musiki makamları ile tedavi uygulaması yapılmaktaydı. Farabi, İbni Sina, Ebu Bekir Razi, Haşim Bey, Gevrekzade Hafız Hasan Efendi, Hasan Şuuri tarafından günümüze ulaşan bilgilere göre; makamların organlara ve duygulara etkileri vardı ve bu terapi uygulamalarıyla organ ve duyu rahatsızlıkları tedavi edilmekteydi.

ŞİFAHANELER

900 sene önce Selçuklu Sultanı Nureddin Zengi tarafından yaptırılan Şam’daki Nurettin Hastanesinde müzik terapisi uygulanmıştır; Mardin (1108-1122), Kayseri (1205), Sivas (1217), Divriği (1228), Amasya Darüşşifası (1308), Bursa (1400), İstanbul Fatih Darüşşifası (1470), Edirne (1484-1488), Manisa (1539) Şifahanelerinde yetişmiş tedavciler tarafından müzik terapisi uygulandığına dair bilgi, belge ve rivayetler vardır (Evliya Çelebi Seyahatnamesi ve vakfiyeler).

MODERN TIP

Türk müzik ve hareket terapisi geleneği modern tıpta yeniden keşfedilmeye başlandı. TÜMATA (Türk Musikisini Araştırma ve Tanıtma) grubu üyeleri ve öğrencileri, yurdumuzda ve yurt dışında (Avusturya, Almanya, İsviçre, İspanya) tanıtım, uygulama ve eğitim faaliyetleri başlatmış ve sürdürmektedir. Avusturya’da Viyana Miedling Klinikte yürütülen nöroloji projesi kapsamında Türk Müzik Terapi Uygulaması yapıldığında, bazı hastaların komadan çıktıkları ve EEG (beyin elektrosu) çekimlerinde alfa ve teta ritimlerinin arttığı ve bunun trans göstergesi olduğu tespit edilmiştir. Onkoloji, kardiyoloji, immünoloji ve geriatri projeleri ise devam etmektedir. Ankara Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Argoloji Anabilim Dalı’nda kronik ağrılı hastalarla yapılan uygulamalarda, seans öncesi ve seans sonrası kan testleri yapılmış ve hastalarda stres hormonlarının yüzde 40 oranında azaldığı görülmüştür. Yine aynı fakültenin çocuk psikiyatrisi bölümünde otistik, spastik, hiperaktif çocuklarla müzik ve hareket terapisi uygulaması yapıldığında çocuklarla iletişimin arttığı, algılama ve öğrenmenin hızlandığı tespit edilmiştir.

Görsel 1.8. Edirne II. Bayezid Darüşşifası

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. İnsan sesini oluşturan öğeler aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?
A) Üfleyici Mekanizma - Taşıyıcı Mekanizma - Yankılayıcı Mekanizma
B) Titreşim Mekanizma - Sönümleyici Mekanizma- Üfleyici Mekanizma
C) Üfleyici Mekanizma- Titreşim Mekanizma- Yankılayıcı Mekanizma
D) Arttırıcı Mekanizma-Yansıma Mekanizma- Sönümleyici Mekanizma
E) Titreşim Mekanizma- Vibratör Mekanizma- Hareket Mekanizma
2. Vibratör mekanizma düşünüldüğünde aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğrudur?
A) Sesin oluşumunda gerekli havayı düzenler
B) Sesin ilk üretildiği mekanizmadır
C) Diyafram ve göğüs kafesi bu mekanizma içindedir
D) Yankılayıcı mekanizma ile aynı anlamı taşır
E) Sesin karakteristik özelliğini veren organlardan oluşur
3. Aşağıdakilerden hangisi rezonansı sağlayan organlardan değildir?
A) Dil
B) Diyafram
C) Soluk borusu
D) Burun
E) Sinüs boşlukları
4. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde register bölgeleri doğru verilmiştir?
A) Alt-Orta-Üst
B) Alt-Sağ-Sol
C) Orta-Sağ-Sol
D) Kafa-Burun-Diyafram
E) Karışık-Değişken-Rezonans
5. Aşağıdaki tanımlamalardan hangisi mutasyon dönemini ifade eder?
A) Ses hastalıklarının geçirildiği dönem
B) Koro çalışmalarına başlamadan önceki hazırlık dönemi
C) Ses değişim dönemi
D) Türk müziğinin gelişim sürecini anlatan dönem
E) Mevsim değişim dönemi

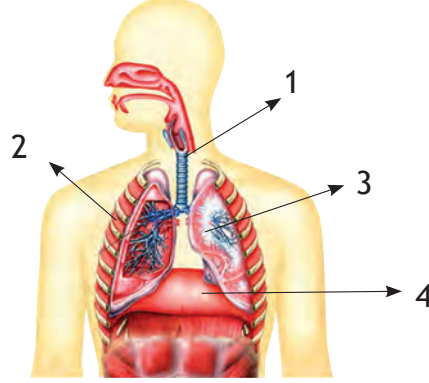
Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları, parantez içerisinde verilen terimlerden uygun olan ile tamamlayınız.

(larenjit, ses hastalıklarına, uykusuz kalmak, erkek çocuklarda, burun ve ağız, kız çocuklarda, üfleyici mekanizma, ses telleri, gırtlak ve yutak)

6. Ses akciğerlerden gelen havanın..... ni titreştirmesi sonucu oluşur.
7. İnsan sesi ve boşluklarında şekillenir.
8. Sesimizi yanlış kullanma ya da zararlı alışkanlıklar nedeniyle çeşitli yaka-
lanabiliriz.
9. sesi etkileyen hastalıklardan biridir.
10. sesimizi olumsuz etkiler.
11. Mutasyon döneminde ses frekansı bir oktav, 1/3 oranında düşer.
12. Sesin oluşumunda gerekli havayı düzenleyen organlardan oluşan mekanizmadır.
13. ve rezonatör içerisinde yer alır.

14. Aşağıdaki görselde ok ile belirtilen ses sistemi organlarının uygun eşleştirilmiş hali hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) 1-Akciğer, 2-Diyafram, 3-göğüs kafesi, 4-Soluk Borusu
- B) 1-Soluk Borusu, 2-Göğüs Kafesi, 3-Akciğer, 4-Diyafram
- C) 1-Göğüs Kafesi, 2- Akciğer, 3-Diyafram, 4-Soluk Borusu
- D) 1-Soluk Borusu, 2-Göğüs Kafesi, 3-Diyafram, 4-Akciğer
- E) 1- Soluk Borusu, 2-Akciğer, 3- Diyafram, 4-Göğüs Kafesi

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlerin içine cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

- 15. () Sesin oluşumunda üç temel mekanizma rol oynar.
- 16. () Diyafram, vibratör mekanizma içinde yer alır.
- 17. () Registrelere arası geçişin kaynaştırılabilmesi için ses eğitime ihtiyaç vardır.
- 18. () Sesin şekillenmesinde çevrenin akustik özellikleri rol oynamaz.
- 19. () Mutasyon dönemi yalnızca erkek çocukları etkileyen bir dönemdir.
- 20. () Koro çalışmalarına, ses ve nefes açma egzersizleri yaparak başlamak doğru entonasyonla şarkı söylemede etkilidir.
- 21. () Koro çalışmaları sırasında doğru duruş ve oturuş pozisyonu doğru ses üretmede önemli bir etkiye sahiptir.
- 22. () Sesimizi açmak için bağıracak şarkı söylemek gerekir.
- 23. İyi bir koro şefinin koro için önemini açıklayınız.
- 24. Şarkı söylemeye başlamadan önce ses açma çalışması yapılmasının faydalarını açıklayınız.

2.

ÜNİTE

TÜRK SANAT MÜZİĞİ MAKAM BİLGİSİ

MAKAMLAR

1. ÜNİTE: TÜRK SANAT MÜZİĞİ MAKAM BİLGİSİ

A- MAKAMLAR

Hazırlık Çalışması

Mahur, acemaşiran, buselik, ve kürdi makamlarından örnek eserler dinleyiniz.

Araştırılım

Mahur, acemaşiran, buselik, ve kürdi makamları dizilerini inceleyiniz.

MAKAM

Türk müziğinde aralıkların farklı şekillerde birleşmesiyle oluşan dörtlü-beşli sistemlerin meydana getirdiği ses dizileri ile gezinti-seyir özelliklerini de kapsayan kurallar bütününe denir. Makamları tarif etmek için sekiz sestenden oluşan dizi yeterli olmayabilir. Aynı seslerden oluşan diziler seyir özelliklerine göre farklı karakterlere bürünebilir ve farklı isimler alabilirler. Durak, güçlü, tiz ve pes genişlemeler, seyir özellikleri ve kullanılan geçki-asma kararlar makamları meydana getiren önemli unsurlar arasındadır.

DURAK

Makam dizilerinin 1. derecesi ve aynı zamanda makamın karar sesidir.

GÜÇLÜ

Makam dizisinde dörtlü-beşlinin birleştiği ortak sestir.

YEDEN

Karar hissini güçlendirmek için karardan önce gösterilen dizinin 7. derecesidir.

ÇARGÂH MAKAMI

Klasik Türk müziğinde çargâh makamını sabalı ve nikrizli çargâh olarak 15.yy. itibari ile tarifi görülmektedir. Sabalı çargâh genellikle dini musikide kullanılırken nikrizli çargâh ise dindışı musikide (oyun havaları, sirto-longa, eser, şarkı gibi pek çok formda) kullanılmıştır.

Çargâh makamı öğretimde ve nota yazımında uygulanan Arel-Ezgi sisteminin ana dizisini oluşturmaktadır. Suphi Ezgi, Türk musikisinde kullanılan pek çok diziyi yazabilmek için doğal seslerden oluşan bir dizinin temel dizi kabul edilmesi gerektiğini söyler. Batı'nın "do majör" dizisini çargâh makamı olarak kabul eder ve böylece do majör diziyeye karşıt olarak çargâh makamını, la minör diziyeye ise buselik makamını gösterir.

Durak : Çargâh perdesidir.

Seyir : Çıkıcıdır.

Güçlü : Gerdaniye perdesidir.

Yeden : Buselik perdesidir.

Donanım: Donanıma hiçbir işaret konmaz.

Dizi : Yerinde bir çargâh beşlisine, gerdaniye üzerinde bir çargâh dörtlüsünün eklenmesiyle oluşur.

Dikkat Çekme

Çargâh makamı bu hâliyle sadece bir teoriden ibaret olup icrada tercih edilmemiştir. Hüseyin Sadet-
tin Arel'in birkaç örnek eseri dışında, makam seyri oluşturabilecek eser mevcut değildir.
Aşağıdaki eser bu örneklerden birini görmeniz, incelemeniz amacıyla verilmiştir.

ÇARGÂH OYUN HAVASI

Usulü : Düyek
Makam : Çargâh

Beste : Hüseyin Sadeddin Arel
Güfte : Hüseyin Sadeddin Arel

The musical score for "Çargâh Oyun Havası" is presented in seven staves of notation. The time signature is 3/8. The notation includes various rhythmic patterns and melodic lines, with measure numbers 5, 9, 13, 18, 23, and 27 marked. The piece concludes with a double bar line and a repeat sign.

MAHUR MAKAMI

Çargâh makamının sol- rast perdesinde inici şeddidir. En sevilen makamlardan biridir. İran ve Hindistan'da Mahur isminde şehirler vardır. Mahur makamının ismini bu şehirlerden aldığı düşünülmektedir. Mahur makamı, elimizdeki en eski örneklere bakılacak olursa en az 6-7 asırlıktır.

Durağı : Rast perdesidir.

Seyri : İnicidir.

Güçlüsü : Neva perdesidir.

Yedeni : Fa- geveyşt perdesidir.

Donanımı: Fa- küçük mücennep diyezi

Dizisi : Rast perdesinde çargâh beşlisine, neva perdesinde çargâh dördlüsünün eklenmesinden oluşur.

Çargâh Dördlüsü Çargâh Beşlisi

T T B T T T B

Çargâh Beşlisi Çargâh Dördlüsü

Makam Seyri: Genellikle tiz durak civarında sol - gardaniye'de çargâhlı başlayıp, bu perdede çargâh, rast ya da buselikli gezinerek yine bu geçkilerle asma kararlar yapılır. Mahur dizisi sesleriyle süren seyirde neva perdesine çargâhlı düşülür. Acem perdesi belirtilip nevada buselik ve ardından rastta nikriz gösterilir. Sonunda rast perdesinde çargâhlı olarak karar verilir.

Etkinlik 1

Aşağıda verilen mahur makamında yazılmış olan seyirin solfejini yapınız.

ACEMAŞIRAN MAKAMI

Acemaşiran makamı, çargâh makamı dizisinin acem aşiran perdesi üzerinde göçürülmesiyle elde edilir.

Durak : Acemaşiran perdesi.

Seyir : İnicidir.

Güçlü : Acem perdesidir.

Yeden : Hüseyni aşiran perdesidir.

Donanımı: Si küçük mücennep bemolüdür.

Dizi : Çargâh dizisinin acem aşiran perdesindeki inici şeddidir (Acem aşiran perdesinde bir çargâh beşlisi, çargâh perdesinde bir çargâh dördlüsünün eklenmesinden meydana gelir).

Çargâh Dördlüsü Çargâh Beşlisi

Çargâh Beşlisi Çargâh Dördlüsü

Dizinin Seyri: Seyre genellikle fa-acem perdesinde ya da do-çargâh perdesinde çargâh geçkisiyle başlanır. Sonra 1. derece güçlüsü olan fa-acem perdesinde, daha sonra da 2. derece güçlüsü olan çargâh perdesinde yarımkarar yapılır.

La-muhayyer perdesinde kürdi, mi-hüseyni perdesinde uşşak, la-dügâh perdesinde saba gibi geçki ve asma kararlar gösterildikten sonra fa-acemaşiran perdesinde çargâh beşlisi ile karar verilir.

Etkinlik 2

Aşağıda verilen acemaşiran makamında yazılmış olan seyirin solfejini yapınız.

Dügâhta buselik beşlisiyle hüseyinde hicaz ve kürdi dörtlülerinin birleşmesinden oluşur. Orta sekizlide-ki “si” sesinin adı, buselik perdesidir.

Durak : Dügâh perdesidir.

Seyir : İnici-çıkıcıdır.

Güçlü : Hüseyini perdesidir.

Yeden : Nim zirgüle perdesidir.

Donanım : Donanıma hiçbir işaret konmaz.

Dizi : Yerde bir buselik beşlisine, hüseyini perdesi üzerinde kürdi ve hicaz dörtlülerinin eklenmesiyle meydana gelir.

The image shows a musical staff in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The notes are: C4, D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5. The intervals between notes are labeled as follows: T (Terceme), B (Beyaz), T (Terceme), T (Terceme), S (Sema), A₁₂ (Aşırı), S (Sema). The staff is divided into three sections: 'Buselik Beşlisi' (C4-D4-E4-F#4-G4), 'Hicaz Dörtlüsü' (C4-D4-E4-F#4), and 'Kürdi Dörtlüsü' (G4-A4-B4-C5). The 'Buselik Beşlisi' section is further divided into 'Buselik Beşlisi' and 'Hicaz Dörtlüsü'.

Dizinin Seyri: İnici-çıkıcı seyre sahip olan makam dizileri genellikle güçlü sesi civarından seyre başlar. Buselik makamı seyrine de orta seslerden başlanır. Pek çok eserde kürdi dörtlüsünden kaynaklanan tam aralıklı rast (Sol) perdesinden, çargâh perdesine tam dörtlü sıçrama yaparak başladığı görülür. Yerde buselik beşlisinin seslerinde dolaşarak güçlü sesi olan hüseyini perdesinde kalış yapılır. Güçlü üzerinde bulunan hicaz ve kürdi seslerinde dolaşılır. Tekrar hüseyini perdesine asma karar gösterilir. Yedeni olan nim zirgüle perdesi de gösterilerek dügâh perdesinde karar verilir.

Etkinlik 3

Aşağıda verilen buselik makamında yazılmış olan seyirin solfejini yapınız.

The image shows two staves of musical notation in 4/4 time. The first staff starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notes are: C4, D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5. The second staff continues the sequence: C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4.

KÜRDİ MAKAMI

Kürdi dörtlüsüyle buselik beşlisinden meydana gelen ve bu beşli ile düğâhta karar kılan basit makamlardan biridir. Dizinin ikinci derecesindeki 5 koma bemollü si notasının adı da kürdîdir.

Durak : Dügâh perdesidir.

Seyir : Çıkıcıdır.

Güçlü : Neva perdesidir.

Yeden : Rast perdesidir.

Donanım: Si küçük mücennep bemol

Dizi : Yerde kürdi dörtlüsüne, neva perdesi üzerinde bir buselik beşlisinin eklenmesinden meydana gelir.

Dizinin Seyri: Kürdi makamı, ağır yapılı bir makam olduğu için az kullanılmış makamlardan biridir. Makamın seyrine genellikle kürdi dörtlüsü sesleriyle başlanır. Neva perdesinde asma kalış yapılıdır. Sonra dizinin üst tarafında bulunan buselik beşlisinin seslerine geçilir. Tiz duraktan aşağıya inilirken neva da hicaz yapılabilir. Güçlüde tekrar kalış yapıldıktan sonra kürdi dörtlüsünün sesleriyle düğâh perdesinde karar verilir.

Etkinlik 4

Aşağıda verilen kürdi makamında yazılmış olan seyirin solfejini yapınız.

CİNUÇEN TANRIKORUR

20 Şubat 1938’de İstanbul’da doğdu. Çocukluğu, gerek babasının işleri gerekse annesinin İnhisarlar İdaresindeki(sonraki Tekel) memuriyeti sebebiyle İstanbul’un pekçok yerinde geçmiş, Fatih’ten, önce Rumelihisarı’na, oradan Paşabahçe’ye taşınmışlardı. İlkokula Paşabahçe’de sınavla ikinci sınıftan başladı. Altı yaşındaydı, sağ ve sol eliyle yazı yazıyor, resim yapıyor, şarkı söylüyordu. Dört yaşından itibaren babasının öğrettiği Yahya Kemal, Mehmet Emin Yurdakul ve Nihal Atsız gibi şairlerin şiirlerini de ezbere bilmektedir. Bu sayede birinci sınıflı okumuş sayarak doğrudan doğruya ikinci sınıftan başlatılmıştır.

Annesi Adalet Hanım’ın çalıştığı fabrikada neyzen Süleyman Erguner öğle yemeklerinden sonra fasıl yapar, müzik meraklılarına hoşça vakit geçirtirmiş. Adalet Hanım bir gün yemekte, “Efendim demiş benim sekiz yaşında bir oğlum var, sesi güzel; bir gün getirsem dinler misiniz?” Süleyman Bey de nezaketinden olmaz diyememiş. Çocuğun maharetini dinledikten sonra “Aman Adalet Hanım, bu çocuk müzisyen olacak, sakın mani olmayın!” diye sıkı sıkı tembihlemiş.

İlkokulu bitirdiğinde babası bu mezuniyeti oldukça değişik iki armağanla kutlayacaktı. Genellikle alınan dolmakalem, suluboya takımı, kol saati vb hediyelerin yerine çocuğunu Çarşıkapı’daki Güleryüz Radyo Mağazasına götürdü, telefon kulübesine benzer bir yere sokup içindeki ayaklı mikrofona iki şarkı söylemesini istedi. On yaşındaki çocuğun saz eşliği olmadan okuduğu şarkılar mağazadakileri de şaşırtmıştı. Kapıdan çıkarken babasına takdim edilen kurdeleli paketi o da eve gelince oğluna uzattı. Çocuk paketi açtığına mağazada söylediği şarkıları kaydedildiği plakla karşılaştı. İkinci hediye ise Yesâri Âsım Arsoy’dan alınan müzik dersi idi. Fakat ders bedelinin bütçeye fazla gelmesi nedeniyle derslere başlanamadı. Kendi kendine ud çalmayı ve beste yapmayı öğrendi.

Babası Zaferşan Bey oğlunun iyi yabancı dil öğrenerek yetişmesini istediği için İtalyan Lisesi’ne gönderdi. İtalyan Lisesindeki öğrencilik hayatı fazla parlak sayılmazdı. İtalyanca, Fransızca, Latince dışındaki derslere önem vermiyordu. Zorlu geçen Lise yıllarından sonra MSÜ Devlet Güzel sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık bölümünü bitirdi. 1973’te TRT Ankara Radyosu TSM Şube Müdürlüğü görevine getirildi. Konya’da Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesine bağlı Müzik Eğitimi Bölümünü kurdu.

1989 yılında ırsi böbrek rahatsızlığı nedeniyle gittiği ABD’de 117 eser besteledi. Amerika’da hattat Muhammed Zekeriyâ’dan hat dersleri almıştır. Bu dönemden sonra hastalığının sürekli artması nedeniyle 28 Haziran 2000’de vefat etmiştir.

1989 yılında ırsi böbrek rahatsızlığı nedeniyle gittiği ABD’de 117 eser besteledi. Amerika’da hattat Muhammed Zekeriyâ’dan hat dersleri almıştır. Bu dönemden sonra hastalığının sürekli artması nedeniyle 28 Haziran 2000’de vefat etmiştir.

Batılı anlamda ilk ud metodunun yazarıdır. Bunun yanı sıra 500 civarında eser bestelemiştir. Fransız radyosunca LP si yapılan ilk klasik Türk müziği sanatçısıdır. Tanrıkorur’un basılmış “Biraz da Müzik” ile “Müzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler” adlı kitapları mevcuttur.

SÂZ Ü SÖZ ARASINDA

Cinuçen Tanrıkorur’un Hatıraları

İsmail Kara

Dergâh Yayınları İstanbul Nisan 2003

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Çargâh dizisinin fa perdesi üzerine göçürülmesiyle elde edilen makam hangisidir?
A) Acemaşiran Makamı
B) Çargâh Makamı
C) Mahur Makamı
D) Buselik Makamı
E) Kürdi Makamı
2. Buselik makamının güçlü sesi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Rast (Sol)
B) Neva (Re)
C) Dügâh (La)
D) Buselik (Si)
E) Hüseyni (Mi)
3. Mahur makamının durak sesi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Buselik (Si)
B) Rast (Sol)
C) Dügâh (La)
D) Çargâh (Do)
E) Mahur (Fa beş koma diyez)
4. Buselik makamı ile ilgili aşağıdaki seçeneklerden hangisi yanlıştır?
A) Yedeni nim zirgüle perdesidir.
B) Durağı düğâh perdesidir.
C) Donanımda hiçbir işaret bulunmaz
D) Güçlüsü rast perdesidir
E) Seyiri inici- çıkıcıdır
5. Kürdi makamı ile ilgili aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğrudur?
A) Durağı neva perdesidir
B) Seyiri inicidir
C) Donanımda hiçbir işaret bulunmaz
D) Güçlüsü düğâh perdesidir
E) Yedeni rast perdesidir

Aşağıdaki ifadelerde yer alan boşlukları uygun sözcüklerle tamamlayınız.
(Makam, si küçük mücennep bemolü, fa küçük mücennep diyezi)

6. Kürdi makamının donanımında bulunan değiştirici işaretler.....dır.
7. Dizilerin Türk müziği kurallarına göre işlenmesiyleoluşur.
8. Mahur makamının donanımında bulunan değiştirici işaretlerdır.

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

9. () Dörtlü ve beşlilerin değişik varyasyonlarının birleşmesi sonucunda makam dizileri oluşur.
10. () Makam dizilerini oluşturan dörtlü ve beşlilerin birleştikleri yere “güçlü” denir.
11. () Dizinin birinci derecesine ve makamın bitiş sesine “yeden” denir.
12. () Buselik makamı ve çargâh makamı donanımda aynı değiştiricileri alır.
13. Makamların insanlar üzerinde farklı etkiler bırakmasının nedenleri sizce nelerdir?

3.

ÜNİTE

TÜRK SANAT MÜZİĞİ MAKAMLARINDA ESER UYGULAMALARI

ESER UYGULAMALARI

3. ÜNİTE: TÜRK SANAT MÜZİĞİ MAKAMLARINDA ESER UYGULAMALARI

A- ESER UYGULAMALARI

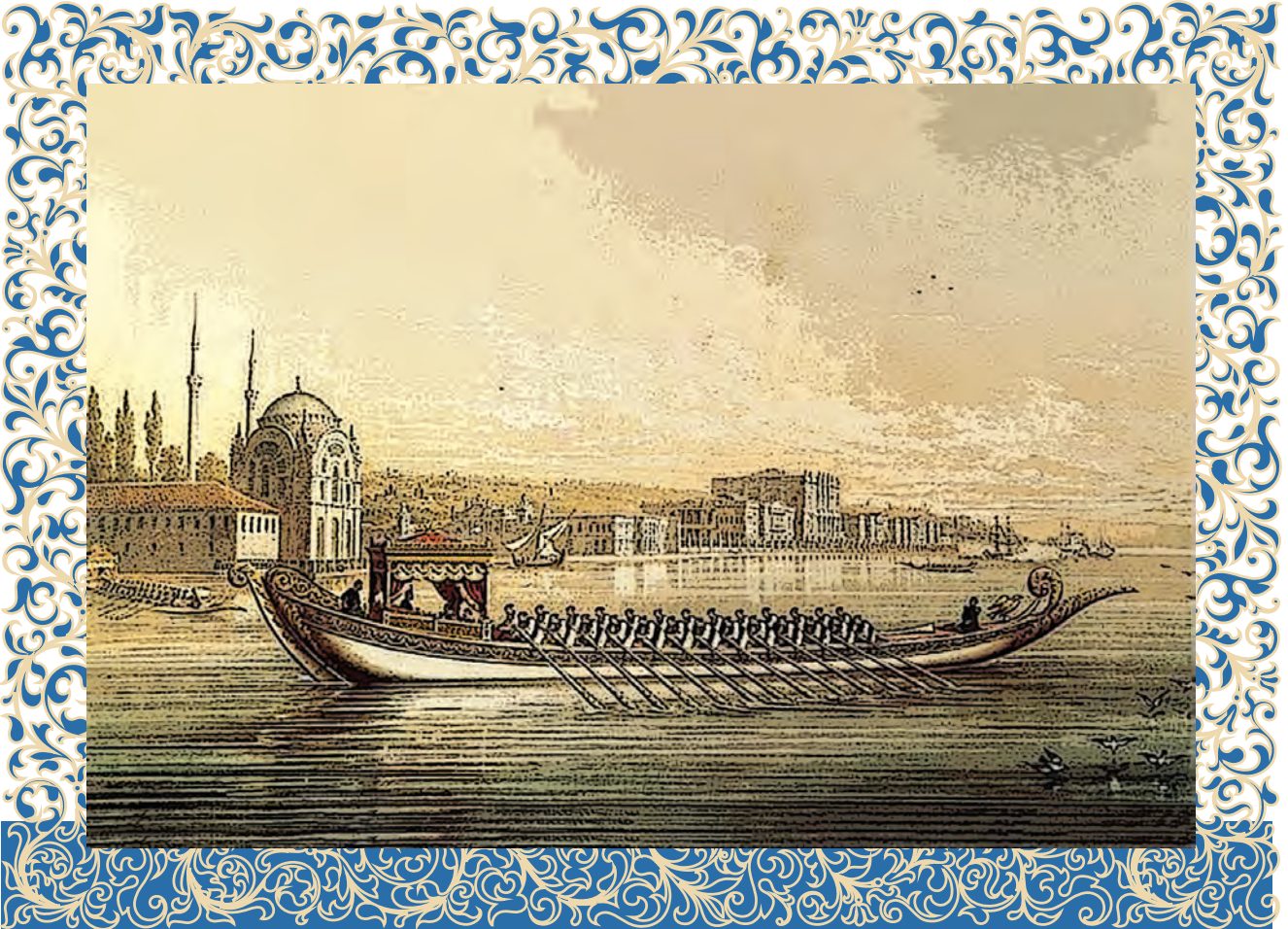
Hazırlık Çalışması

Öğrendiğiniz makam dizileri olan mahur, acemaşiran, buselik, ve kürdi makamlarından eserler dinleyiniz.

Araştırılım

Dinlediğiniz eserleri müzikal anlatım terimleri; usul, makam geçkisi (ritmik)- asma kararlar ve form yapısına dikkat ederek inceleyiniz.

Görsel 3.1. Ortaköy Sandal Gravürü

Etkinlik 1

Verilen mahur makamında bestelenmiş eserlerin bonasını ve solfejini yapınız ve toplu söyleme kurlarına uyararak seslendiriniz.

ÇEK KÜREĞİ GÜZELİM

Usulü : Nim sofyan
Makam : Mahur

Beste : Arif Sami Toker
Güfte : Arif Sami Toker

♩

GİRİŞ SAZI

8

15

ÇEK KÜ RE Ğİ GÜ ZE LİM U ZA NA LIM GÖK SU YA

23

SAZ

31

GÜN İ NER KEN DÖ NE LİM SÜ ZÜ LE REK MO DA

37

YA GÜN İ NER KEN DÖ NE LİM

43

SÜ ZÜ LE REK MO DA YA

♩

2.
KARŞIMDA GÜZEL BEBEK
BAKARKEN SOLGUN AYA
SU ÜSTÜNDE SEKEREK
SÜZÜLELİM GÖKSU'YA

3.
MAVİ BİR CENNET GİBİ
UZANIYOR MARMARA
BİZ DE CENNETTEN GEÇİP
UZANALIM GÖKSU'YA

MAHUR MEHTER MARŞI

Uslü : Sofyan
Makam : Mahur

Beste : İsmail Hakkı Bey
Güfte : Ahmet Muhtar Paşa

GİRİŞ SAZI

GA FİL NE Bİ LİR NEŞ VE İ PÜR ŞEVK İ VE GA YI SAZ

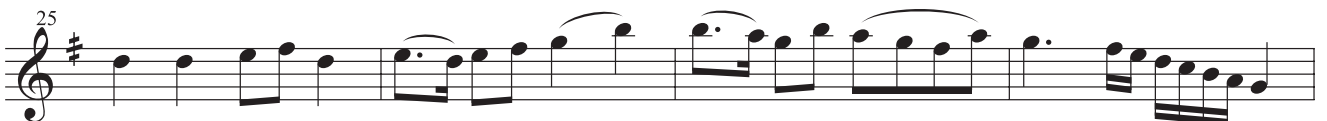
MEY DA NI CE LA DET TE Kİ EN VAR I SA FA YI

MEY DA NI CE LA DET TE Kİ EN VAR I SA FA YI SAZ

MER DA NI GA ZA AŞK İ LE TEK BİR LER A LIN CA SAZ

TİT RET Tİ Yİ NE RU Yİ ZE MİN ARŞ I SE MA YI SAZ

1.
ALLAH YOLUNA CENK EDELİM, ŞAN ALALIM ŞAN
KUR'AN DA ZAFER VADEDİYOR HAZRET-İ YEZDAN
FARZ EYLEDİ HALAK-U CİHAN HARB -İ CİHADİ
HEP CENK İLE YÜKSELMEDE ECDADIMIN ADI
2.
DÜNYALARI FETH EYLEYEN ECDADIMIZ ELHAK
ADİL HIFZ EYLER HAKKI IBADİ
ALLAH YOLUNDA CENK EDELİM, ŞAN ALALIM ŞAN
KUR'AN DA VADEDİYUR HAZRET-İ YEZDAN

Görsel 3.2. Bursa Büyükşehir Belediyesi, Mehter Takımı

Etkinlik 2

Aşağıda verilen acemaşiran makamında bestelenmiş eserlerin bonasını ve solfejini yapınız ve toplu söyleme kurallarına uyarak seslendiriniz.

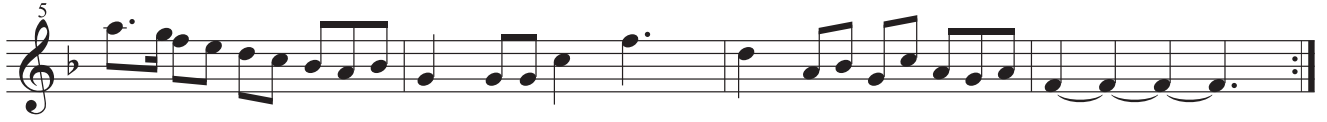
GÖNLÜM DÜŞÜYOR ÇIRPINARAK GİZLİ
KEMENDE

Usulü : Aksak
Makam : Acemaşiran

Beste : İsmail Baha Süreلسان
Güfte : Turgut Tarhan

GİRİŞ SAZI

GÖN LÜM DÜ ŞÜ YOR ÇIR PI NA RAK GİZ Lİ KE MEN DE

KIZ SAN DA LI KAL BİM Gİ Bİ OY NAT MADÜ MEN DE SON

RAM OL DU DE NİZ KOL LA RI NA AŞK İ LE BEN DE

RAM OL DU DE NİZ KOL LA RI MA AŞK İ LE BEN DE

2.
OYNAK SESİNİN AKSİNE CAN VERDİ UZAKLAR
HER KUYTU BUGÜN KAHKAHANIN YADINI SAKLAR
HÜLYALI NEFESLER BENİ ONLAR YAKACAKLAR
OYNATMA GÜZEL SANDALI OYNATMA DÜMENDE

KERİM ALLAH

Uslü : Sofyan
Makam : Acemaşiran

Beste : Zekai Dede
Güfte : İbrahim Hakkı Erzurum

KE RİM AL LAH RA HİM AL LAH

A MAN AL LAH A MAN AL LAH

A LİM AL LAH A ZİM AL LAH

A MAN AL LAH A MAN AL LAH

ME DED SEN DEN MU İD AL LAH

KE REM SEN DEN KE RİM AL LAH

A MAN AL LAH A MAN AL LAH

1.
ZEVALİN YOK MİSALİN YOK
VEZİRİN YOK MÜŞİRAN YOK
ŞERİKİN YOK NAZİRİN YOK
AMAN ALLAH AMAN ALLAH

2.
MUHAMMED MUSTAFA HAKKI
ALİYYE'L MURTEZA HAKKI
ŞEHİD-İ KERBELA HAKKI
AMAN ALLAH AMAN ALLAH

Nakarat:
MEDED SENDEN MU'İN ALLAH
KEREM SENDEN KERİM ALLAH
AMAN ALLAH AMAN ALLAH

Etkinlik 3

Aşağıda verilen buselik makamında bestelenmiş eserlerin bonasını ve solfejini yapınız ve toplu söyleme kurallarına uyararak seslendiriniz.

NEDEN AĞLAR

Usulü : Curcuna
Makam : Buselik

Beste : Cinuçen Tanrıkorur
Güfte : Seyrani

19 7

NE HİK MET TİR ŞU DÜN YA YA GE LEN AĞ LAR Gİ DEN AĞ LAR

5

SO RA LIM YOK SU LA BA YA AS LI NE DİR

8

NE DEN AĞ LAR SO RA LIM YOK SU LA BA YA

11

AS LI NE DİR NE DEN AĞ LAR

13

A ZİZ AL LAH ŞE FİK AL LAH KE RİM AL LAH

16

RA HİM AL LAH Bİ ZE SEN SİN U LU REH BER

19

ŞE FA AT YA RE SU LUL LAH RE SU LUL LAH

22

BİR DE VE Cİ YE DER DE VE YU LA RIN DAN SE VE SE VE

26

BİR Bİ RİN DEN İ VE İ VE DE VE AĞ LAR YE DEN AĞ LAR

30

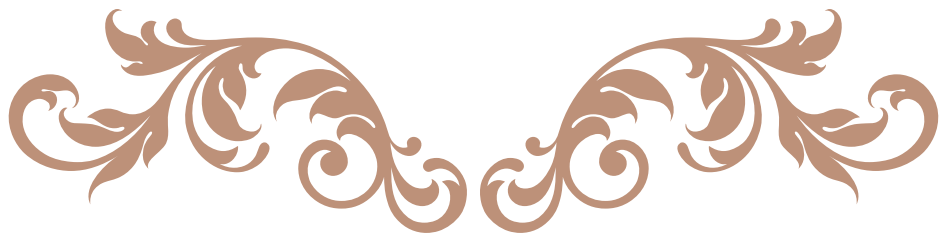
SEY RA Nİ YE A CEP N'OL MUŞ YÜ RE Ğİ DERD İ LE DOL MUŞ

34

Kİ Mİ YİT MİŞ Kİ Mİ BUL MUŞ

36

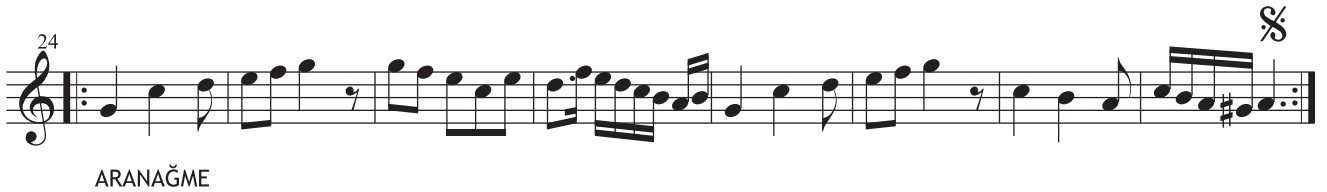
BU LAN AĞ LAR Yİ TEN AĞ LAR

DÜN GECE SENDE

Usulü : Türk Aksağı
Makam : Buselik

Beste : Şakir Ağa
Güfte : Anonim

2.
PEK KÜÇÜCEKİSİN
BÜYÜYECEKİSİN
BİLMEZ MİYİM BEN
SEN NE ÇİÇEKİSİN

Nakarat:
EY ZÜLF-Ü ZERRİN
GEL ETME TEMKİN

GEÇTİ BAHAR

Usulü : Düyek
Makam : Buselik

Beste : Fehmi Tokay
Güfte : Melahat Akan

GİRİŞ SAZI

GEÇ Tİ BA HAR HA ZAN ER Dİ BU YER DE SAZ BU YER DE (SAZ)

DE Lİ GÖ NÜL Yİ NE DERT TE KE DER DE

DE Lİ GÖ NÜL Yİ NE DERT TE KE DER DE SAZ

ŞA KI MI YOR BÜL BÜL AR TIK SE HER DE SAZ

ŞA KI MI YOR BÜL BÜL AR TIK SE HER DE SAZ

Etkinlik 4

Aşağıda verilen kürdi makamında bestelenmiş eserlerin bonasını ve solfejini yapınız ve toplu söyleme kurallarına uyararak seslendiriniz.

NEYLEYİM DÜNYAYI

Usulü : Düyek
Makam : Kürdi

Beste : Anonim
Güfte : Aziz Mahmut Hüdayi

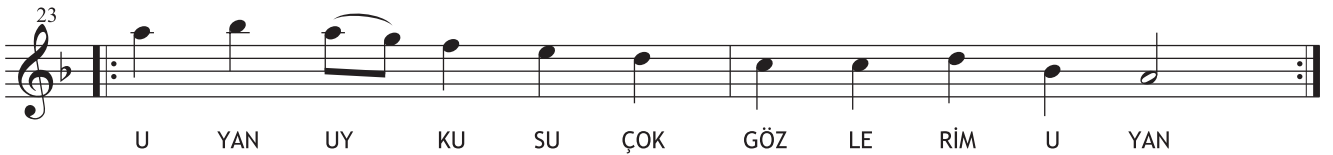
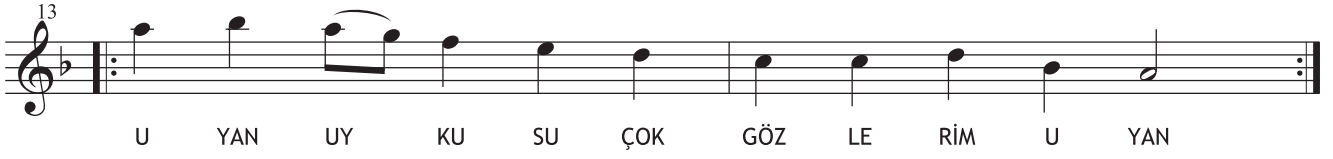
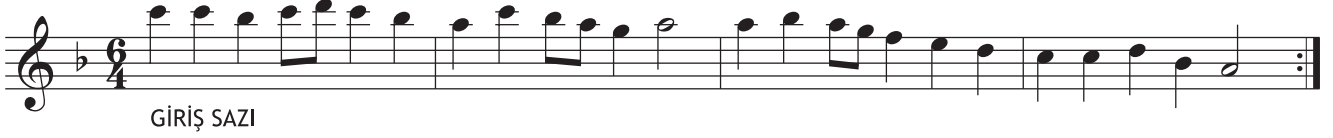
NEY LE YE YİM DÜN YA YI
BA NA AL LA HIM GE REK
GE REK MEZ MA Sİ VA YI
BA NA AL LA HIM GE REK
MEC NUN İS TER LEY LA YI
NA MIK ÖZ LER AZ RA YI Nİ DEM GAY RI
SEV DA YI BA NA AL LA HIM GE REK

2.
Bİ-HÜDE HEVAYI KO
HAKK'I BULAGÖR YAHU
HÜDAYI'NİN SÖZÜ BU
BANA ALLAHIM GEREK

UYAN GÖZLERİM GAFLETTEN UYAN

Uslü : Yürük Semai
Makam : Kürdi

Beste : Ali Ufki Bey
Güfte : Sultan III. Murat Han

3.
BU DÜNYA FANİDİR SAKIN ALDANMA
MAĞRUR OLUP TAC-U TAHTA DAYANMA
YEDİ İKLİM BENİM DEYU GÜVENME

4.
BENİM, MURAT KULUN SUÇUMU AFFET
SUÇUM BAĞIŞLAYUP GÜNAHIM REF'ET
RESUL'UN SANCAĞI DİBİNDE HAŞRET

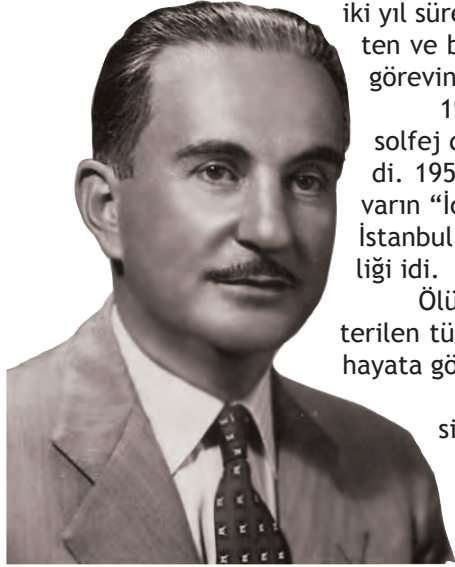

MÜNİR NURETTİN SELÇUK

Münir Nureddin Selçuk, 1900 yılında İstanbul'un Bayezid semtinde doğdu. Babası Sedaret Dairesi amiri, Divân-ı Humayûn muavini, aynı zamanda Darülfünûn'un (eski İstanbul Üniversitesi'nin) İlâhiyat Fakültesi İran Edebiyatı ve Kadıköy Sultanisi Fransızca öğretmenlerinden Nureddin Avni Bey'dir. Annesi Hanife Hanım, aslen Kütahyalı olan Hacı Ali Paşa ile eski sadrazamlardan Abdurrahman Paşa soyundandır. Anne tarafı Selçuklu ve Germiyanogulları'na kadar uzandığı için "Selçuk" soyadını almıştır.

İlkokulu Bayezid "İptida Mektebinde" okudu. Soğukçeşme Askeri Rüştiyesi'nden mezun olduktan sonra Kadıköyü Sultanisi'ne kaydoldu. Bu okulun onuncu sınıfında iken 1917 yılında, ailesinin ısrarı ile tarım öğrenimi için Macaristan'a gitti; fakat öğrenimini tamamlamadan yurda dönerek kendisini musiki çalışmalarına verdi. Ziya Paşa'nın başkanlığı döneminde ünlü musiki ustalarının önünde parlak bir sınav vererek Darüelhan'a girdi. Bu sınav jürisinin üyesi bulunan Refik Fersan, o günü şu satırlarla anlatıyor: "...Merhum Dellâlzade İsmail Efendi'nin zencir ikaindaki yegâh bestesini usullerinin tam hakkını vererek ve harikulâde bir üslûb ve edâ ile ve bütün incelikleriyle oya gibi okumaya başladığı zaman, bu çocuk denecek gencin yaşı ile mütenasip olmayacak derecedeki dehası karşısında adeta kendimizden geçmiştik. Başta Ziya Paşa olmak üzere hepimizin gözlerimizden akan yaşları, aradan otuz yıl geçmesine rağmen hâlâ unutamam."

I. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı sonrası, daha Cumhuriyet ilan edilmeden iki ay önce, askerlik hizmetini yapmak üzere sınavla Muzıka-i Humayun'a girdi. Teğmen olarak göreve başladıktan iki ay sonra, bütün saray kadroları geçersiz sayıldığından, kadrosu ile birlikte Ankara'ya nakledilerek iki yıl süre ile "Cumhurbaşkanlığı Fasil Heyeti"nde çalıştı. Askerlik süresi bittikten ve bir yıl da sivil olarak çalıştıktan sonra, 1926 yılında kendi isteğiyle bu görevinden ayrıldı.

1927 yılında Paris Konservatuvarının ünlü hocalarından şan, piyano ve solfej dersleri aldı. 1942 yılında Belediye Konservatuarı "İcra Heyeti"ne girdi. 1953 yılında İstanbul Radyosu'nda müşavirlik yaptı; aynı yıl konservatuarın "İcra Heyeti Başkanlığı"na getirildi. Burada on altı yıl çalıştı. Son görevi İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Konservatuarı repertuar öğretmeni idi.

Ölümünden bir yıl önce yaşlılığa bağlı bir beyin hastalığı geçirmişti. Gösterilen tüm çaba ve yapılan tedavilere rağmen 27 Nisan 1981 tarihinde evinde hayata gözlerini yumdu.

Münir Nureddin Selçuk Türk Musikisi'nin büyük ses sanatkârı ve musikişinası, aynı zamanda ses sanatımızın ateşli bir savunucusuydu. Bu açıdan şu değerli anıyı buraya almayı yararlı görüyoruz: ...Şarkı bitti, Münir Nureddin susmuştu. Herbirimiz musikinin büyük dünyası içinde yuvarlanırken alkışlamayı bile unutmuştuk. Birden masadan biri konuştu:

- Biliyor musunuz üstad? Ben Türk Musikisi'ni hiç sevmem; fakat bu gece sizin sesinizde sevmeye başladım. Siz büyük bir sanatkârsınız...

Konuşan, adını hatırlayamadığım İzmirli bir tütün tüccarı idi. Hepimiz ona döndük. Bu sözleri söyleyen adam, daha önce yaptığı bazı konuşmalardan çevresine zeki, entelektüel biri olduğunu kabul ettirmişti. Şimdi de Münir Nureddin'e ters bir açıdan iltifat etmeye çalışıyordu. Münir'in ne karşılık vereceğini merak ederek yüzümü çevirdim. Münir Nureddin biraz dalgın, biraz anlamsız yüzü ile tütün tüccarına bakıyordu. Apansız:

- Türksünüz değil mi? Dedi. Bu apansız düşen soru karşısında biraz şaşırımsa da yine kendini topladı ve sofranın bu az bilinen adamı cevap verdi:

- Tabii, tabii... Kuşkunuz mu vardı?

Münir Nureddin son derece rahat bir sesle konuştu:

-Hayır, böyle bir kuşkum yoktu. Türkçeyi o kadar güzel konuşuyorsunuz ki!... Besbelli doğma büyüme Türkiyelisiniz.

İzmirli tüccar rahatlamış bir sesle karşılık verdi:

- Türküm Münir Nureddin Bey ve bununla da iftihar ederim.

İşte o zaman Münir Nureddin'in zehir gibi keskin cevabı geldi:

- Türksünüz, Türkçeyi bu kadar güzel konuşuyorsunuz da, Türk Musikisini bugüne kadar neden sevmediniz anlayamadım. Hâlbuki Türkçe de Türk Musikisi de Türk kültürünün birer parçalarıdır.

TÜRK MÜSİKİSİ TARİHİ II

Dr. M. Nazmi Özalp

Milli Eğitim Basımevi Ankara 2000

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

Açıklama:

Aşağıdaki form, etkinlik süresince öğrencilerin kendilerini repertuar çalışmalarındaki uygulama düzeylerini gözlemlemeniz amacıyla hazırlanmıştır.

Ünite Adı :.....

Adı- Soyadı :.....

Numarası :.....

Sınıfı :.....

Ölçütler	Beceriler				
	Yetersiz	Geçer	Orta	İyi	Çok iyi
	1	2	3	4	5
Hazırlık çalışmalarını yaptım (vücut esnetme, nefes ve ses açma egzersizleri).					
Şarkı söylemeye uygun biçimde durdum ve oturdum.					
Dinlediği eserin makamını doğru tespit ettim (çargâh, acemaşiran, mahur, buselik, kürdi).					
Eserin nefes yerlerini tespit ettim.					
Eserin solfejini doğru yaptım.					
Eserin sözlerini doğru okudum.					
Eseri nüanslarına uygun ve temiz biçimde seslendirdim.					

4.

ÜNİTE

REPERTUVAR ÇALIŞMASI

1. TESPİT EDİLEN REPERTUVAR ÇALIŞMASI

4. ÜNİTE: REPERTUVAR ÇALIŞMASI

1- TESPİT EDİLEN REPERTUVAR ÇALIŞMASI

Hazırlık Çalışması

Repertuar için tespit edilen eserleri inceleyiniz.

Araştırılma

- 1.Repertuar için tespit edilen eserlerin güfte ve bestecilerini araştırınız.
- 2.Repertuar için tespit edilen eserleri, müzikal anlatım terimleri açısından ve makamsal açıdan inceleyiniz.

Dikkat Çekme

Her koro çalışmasından önce bedensel gevşeme, artikülasyon ve ses açma etüdü yapılmalıdır.

Bilgi Notu

Toplu söyleme sırasında, eserlerin başka perdelere transpoze uygulamaları yapılmalıdır.

Görsel 4.1. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü,
Samsun Devlet Türk Sanat Müziği Korusu

Etkinlik 1

Verilen eserlerin solfejini yapınız; toplu söyleme, nüans terimlerine uyarak solo ve toplu olarak seslendiriniz.

BEYOĞLU'NDA GEZERSİN

Uslü : Sofyan
Makam : Mahur

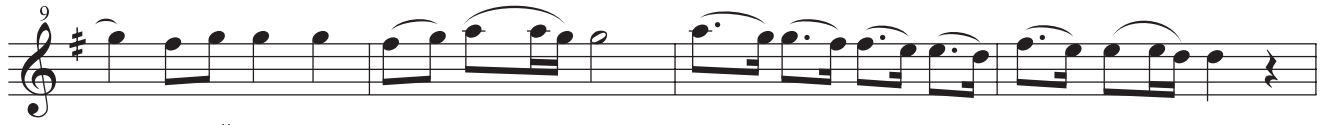
Anonim

GİRİŞ SAZI

BEY OĞ LUN DA GE ZER SİN GÖZ LE Rİ Nİ SÜ ZER SİN AH

BEY OĞ LUN DA GE ZER SİN GÖZ LE Rİ Nİ SÜ ZER SİN

SEV Dİ CE ĞİM YAV RU CA ĞİM Nİ ÇİN Nİ ÇİN BE Nİ Ü ZER SİN

AH AH Fİ KİR Fİ KİR Fİ KİR DA MA GEL BANA GEL

2.
MAVİ GÖZLÜK TAKARSIN
ÇOK CANLARI YAKARSIN
SEVDİCEĞİM, YAVRUCAĞIM
NİÇİN BENDEN KAÇARSIN

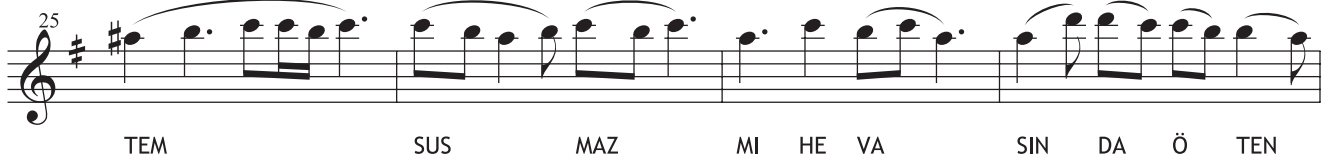
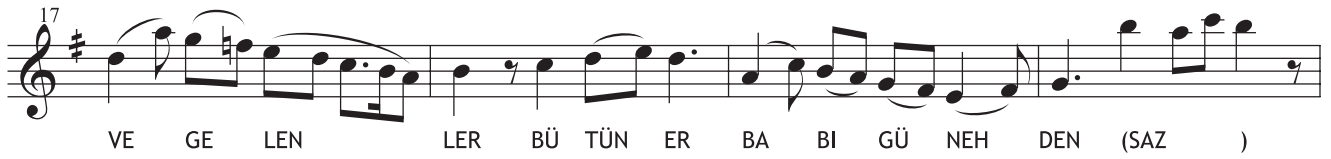
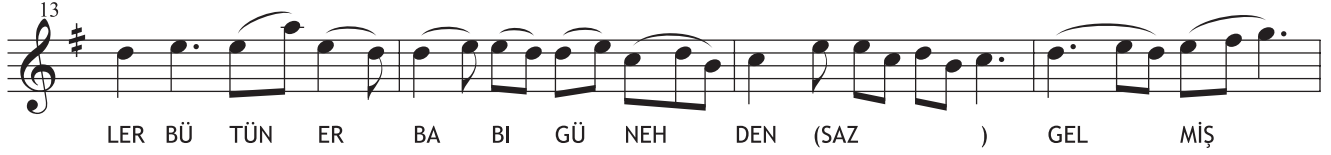
3.
SÜTLÜCE'YE GEÇERSİN
SÜTLÜ KAHVE İÇERSİN
SEVDİCEĞİM, YAVRUCAĞIM
NİÇİN BENİ ÜZERSİN

NAKARAT:
FİKİR FİKİR FİKIRDAMA GEL BANA GEL
ŞIKIR ŞIKIR ŞIKIRDAMA GEL BAN GEL

BİR GÜLŞENE VARDIK

Usulü : Aksak Semai
Makam : Mahur

Beste : Münir Nurettin Selçuk
Güfte : Yahya Kemal Beyatlı

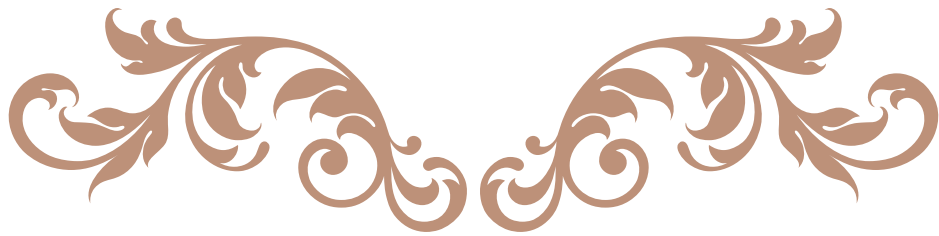

29
BÜL BÜ Lİ MA TEM FER YAD FER YAD

33
YA DI BU GÜL ŞEN DE Kİ A HEN Gİ Sİ YEH DEN (SAZ)

37
FER YAD FER YAD FER

41
YA DI BU GÜL ŞEN DE Kİ A HEN Gİ Sİ YEH DEN

BEN GÜZELE GÜZEL DEMEM

Usulü : Sofyan
Makam : Mahur

Beste : Sadettin Kaynak
Güfte : Karacaođlan

GİRİŞ SAZI

BEN GÜ ZE LE GÜ ZEL DE MEM

GÜ ZEL BE NİM OL MA YIN CA HEY

HEY HEY HEY HEY

SAZ

MU HAN NE TİN KAH RIN ÇEK MEM GEL DE YİP DE GEL ME YİN CE

33

SE NİN ÇA ĞIN GE ÇER O LUR

37

BU DÜN YA LAR Kİ ME KA LIR (SAZ)

41

TO MUR CUK GÜL GA ZEL O LUR (SAZ)

45

VAK TİN DE DE RİL ME YİN CE Son (SAZ *Baş a Dön*)

49

KA RA COĞ LAN SÖ ZÜN HAK TIR DÜŞ MA NIN DOS TUN DAN ÇOK TUR

53

HEY HEY HEY HEY HEY

59

(SAZ

63

)

67

Bİ ZİM ÇÜN AY RI LİK YOK TUR YA SEN YA BEN ÖL ME YİN CE

BAHAR PEMBE BEYAZ OLUR

Usulü : Aksak
Makam : Mahur

Beste : Neveser Kökdeş
Güfte : Neveser Kökdeş

GİRİŞ SAZI

BA HAR PEM BE BE YAZ O LUR GÜ ZEL LER NEŞ E Lİ O LUR A MAN AH A

MAN GÜ ZEL GÖZ LÜ Cİ VAN (SAZ) VAN (SAZ)

YO LU NU GÖZ LE MEK TEN GÜN LER CE BEK LE MEKTEN AH A MAN A
YAL VAR SAN DA BA RIŞ MAM SÖZ LE Rİ NE İ NAN MAM A MAN A

MAN YAN DIM HA LİM YA MAN (SAZ) MAN (SAZ)
MAN SA NA HIÇ A CI MAM MAM

SE SİN DE AŞ KIN NAĞ ME Sİ VAR DI AH

AH AH BÜL BÜL Gİ Bİ ŞAK RAR DI

CANIM SENİ GAYET SEVER

Uslü : Türk Aksağı
Makam : Mahur

Beste : Kanuni Hacı Arif Bey
Güfte : Anonim

2.
GUŞ ETMEDİN EFGANIMI
BİLMEZMİSİN VİCDANIMI
YAKDIN A RUHUM CANIMI
SENDE VEFADAN YOK ESER

BENİM NAZLI BÜLBÜLÜM

Uslü : Semai
Makam : Mahur

Beste : Muallim İsmail Hakkı Bey
Güfte : Anonim

2.
BENİM MİNİ BEBEĞİM
SANA VARDIR DİLEĞİM
BENİM NAZLI SEVDİĞİM
ÜZME BENİ AH CİCİM

AH BİR YAR-İ NEV HOŞ EDADIR

Uslü : Aksak
Makam : Mahur

Beste : Tanburi Mustafa Çavuş
Güfte : Anonim

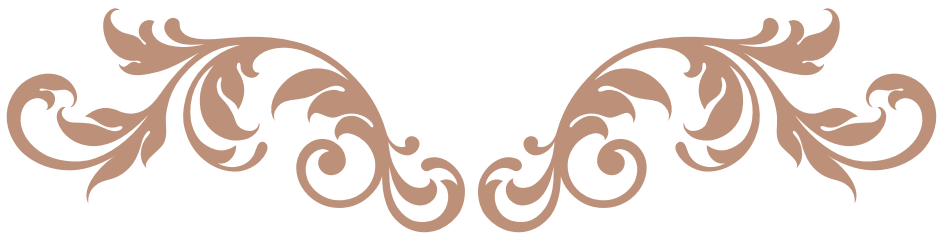
AH BİR YA Rİ NEV HOŞ E DA DIR

ET VA RI NA CAN FE DA DIR

CAN FE DA DIR CAN FE DA DIR

EM SA Lİ YOK Bİ BA HA DIR

ET VA RI NA CAN FE DA DIR

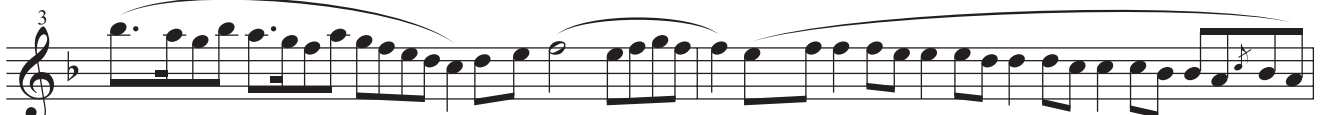
EY LEBLERİ GONCA

Usulü : Sengin Semai
Makam : Acemaşiran

Beste : Hamamizade İsmail Dede Efendi
Güfte : Anonim

EY LEB LE Rİ GON CA YÜ ZÜ GÜL (SAZ)
EY GAM ZE Sİ A ŞU BI Cİ HAN
RAH MEY LE BE NİM HA Lİ ME EY

SER Vİ BÜ LEN DİM
ŞA HI LE VEN DİM
ZÜL FÜ KE MEN DİM

SER Vİ BÜ LEN DİM HEY CA NİM (SAZ)
ŞA HI LE VEN DİM
ZÜL FÜ KE MEN DİM

CA NİM YEL LEL LEL (SAZ) LEL LEL LEL LEL Lİ (SAZ)

Mİ RİM YEL LE LE LEL LE LE LE LEL LEL Lİ (SAZ)

CA Nİ ME FEN DİM HEY CA NİM
SON

DİM HEY CA NİM BEND EY LE Dİ SEV

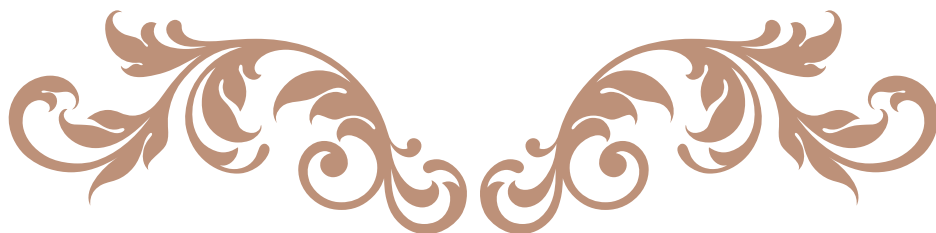
15
DA YI MU HAB BET BE Nİ CA

17
NA (SAZ) AH BE Nİ CA NA HEY CA NIM (SAZ)

19
CA NIM YEL LEL LEL (SAZ) LEL LEL LEL LEL Lİ (SAZ)

21
Mİ RİM YEL LE LE LEL LE LE LE LEL LEL Lİ (SAZ)

23
CA Nİ ME FEN DİM HEY CA NIM *Başa Dön*

GEL EY DENİZİN NAZLI KIZI

Usulü : Yürük Semai
Makam : Acemaşiran

Beste : Aleko Bacanos
Güfte : Aleko Bacanos

GİRİŞ SAZI

GEL EY DE Nİ ZİN NAZ LI KI ZI

NU Şİ ŞA RAB ET NU Şİ ŞA RAB ET

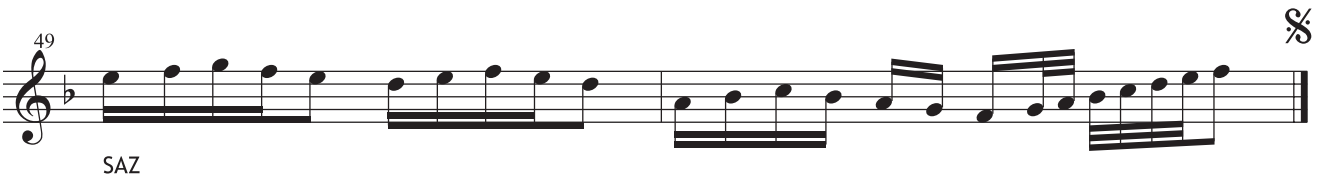
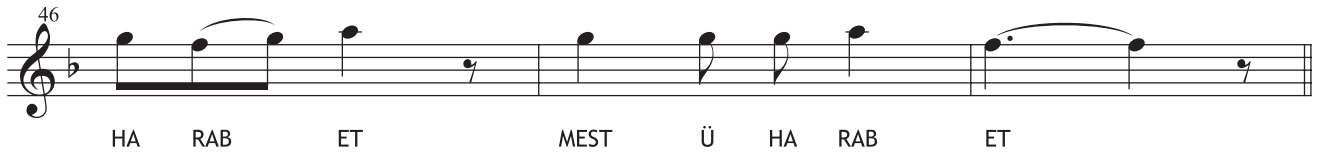
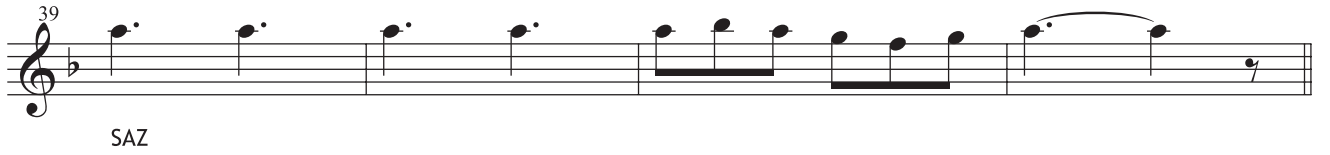
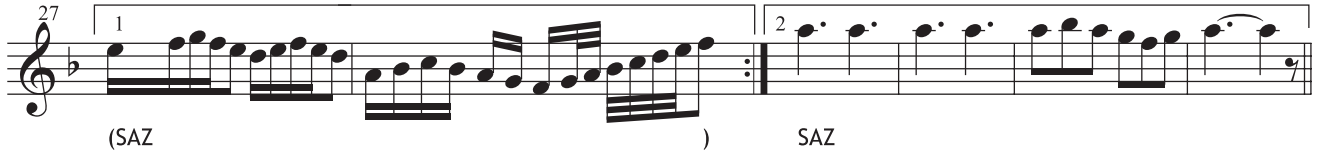
(SAZ) (SAZ)

ÇIK SA Hİ LE GEL Sİ NE DE (SAZ)

BİR A LE Mİ AB ET BİR A LE Mİ AB ET

“Deniz Kızı” Eftelya Işıl (1891-1939)

Müsyen Aleko Bacenos, Eftelya’ nın sesinden etkilenerek “ Gel Ey Denizin Nazlı Kızı” adlı dönemin ünlü şarkılarından birini bestelemiştir.

Atatürk’ün huzuruna çıkıp söylediği şarkılar beğenildikten sonra sanatçı, 1930 yılından sonra doldurduğu plaklarda adını gizlemiş, adı plak kapaklarında “Deniz Kızı Eftelya Hanım” biçimiyle yer almıştır.

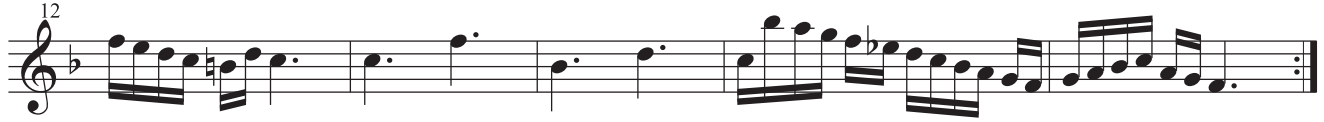
EY BENİM NAZLI KUŞUM

Usulü : Semai
Makam : Acemaşiran

Beste : Kemani Reşat Bey
Güfte : Orhan Seyfi Orhon

GİRİŞ SAZI

EY BE NİM GÜ ZEL KU ŞUM

AN LA DIM Kİ DÜN AK ŞAM

AR TIK U NU TUL MU ŞUM

(SAZ

)

37
BEY HU DE DİR NE YAP SAM

41
BEY HU DE DİR NE YAP SAM

45
HAT TA SA NA DE SEM Kİ

49
BEN CE Yİ NE EV VEL Kİ

53
BEN CE Yİ NE EV VEL Kİ

57
EV VEL Kİ GÜ ZEL KU ŞUM

61
(SAZ)

65
)

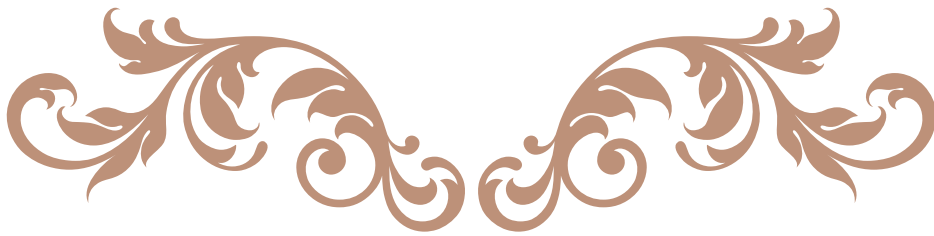
69
MA DEM Kİ U NUT MUŞ SUN

73
DOĞ RU SU GÜ CEN ME DİM

77
U NUT MUŞ BE Nİ DE DİM

81
O LUR YA O LA MAZ MI

85
U NU TU LAN LAR AZ MI

DÜŞTÜM BİR YOL SEVDASINA

Usulü : Aksak
Makam : Acemaşiran

Beste : Ali Rıza Avni
Güfte : Bedri Noyan

§

GİRİŞ SAZI

DÜŞ TÜM BİR YOL SEV DA SI NA BE Nİ GÜL DÜR DE Lİ GÖ NÜL

GÖ TÜR YA RIN RÜ YA SI NA SON RA ÖL DÜR DE Lİ GÖ NÜL

YU NUS İ LE DAĞ DA MI YIM EM RAH İ LE BAĞ DA MI YIM

21 DERT LİY LE BİR ÇAĞ DA MI YIM BA NA BİL DİR DE Lİ GÖ NÜL §

2.
BİLMEZDİM GAFİLDİM BOŞTUM
DOLMAK İÇİN NİCE KOŞTUM
EN SON BİR ATEŞE DÜŞTÜM
BENİ KALDIR DELİ GÖNÜL

3.
DÖRT KAPIDAN AŞKLA GİRDİM
KIRK BASAMAK ÖTE VARDIM
ORADA KENDİMİ GÖRDÜM
BU NE HÂLDİR DELİ GÖNÜL

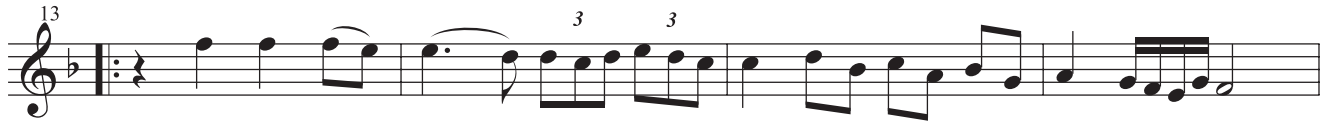
GÖNÜL SANA TAPALI KAPIN BANA KAPALI

Usulü : Sofyan
Makam : Acemaşiran

Beste : Sadettin Kaynak
Güfte : Fuat Hulusi Demirelli

GİRİŞ SAZI

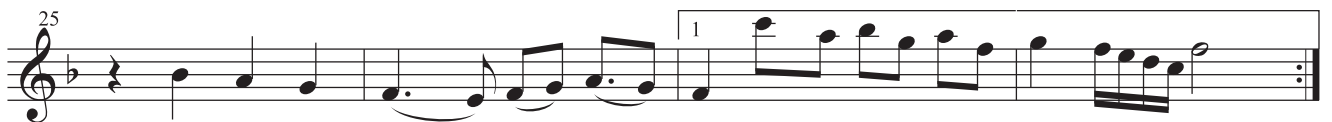
GÖ NÜL SA NA TA PA LI (SAZ)

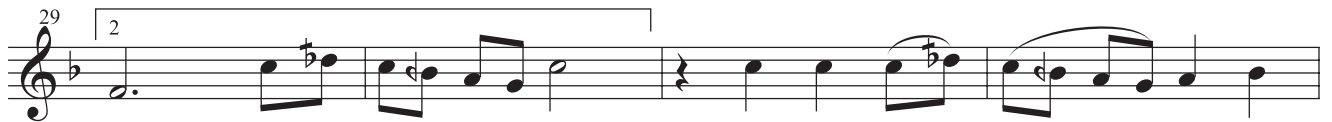
KA PIN BA NA KA PA LI (SAZ)

ŞA ŞIR MI ŞİM YO LU MU

BU SE Gİ YE SA PA LI (SAZ)

LI (SAZ) SU SA YAN IR MAK A

33 RAR (SAZ) OL MAZ SE VEN DE KA

37 RAR SU SA YAN

40 IR MAK A RAR (SAZ) OL MAZ SE

44 VEN DE KA RAR (SAZ)

47 GÜ ZEL LE Rİ OL MA SA 3 3 3

50 BU DÜN YA NE YE YA

53 1 RAR (SAZ) 2 RAR (SAZ)

2.
GECEME GÜNEŞ OLSAN
KALBİMİ GÖRMÜŞ OLSAN
UNUTURDUM CİHANI
BANA BİR GÜN EŞ OLSAN

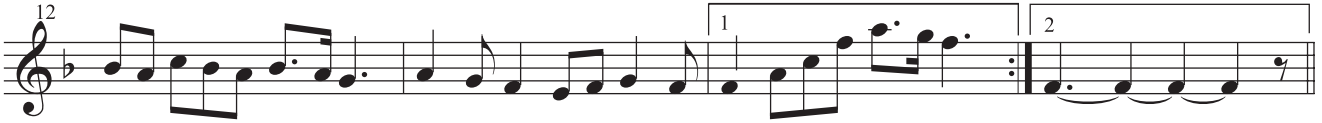
GAM ÇEKME GÜZEL

Usulü : Aksak Semai
Makam : Acemaşiran

Beste : Arif Sami Toker
Güfte : Faruk Nafiz Çamlıbel

GİRİŞ SAZI

GAM

ÇEK

ME

GÜ ZEL

NOL

SA

BA

HA

RIN

SO

NU

YAZ

DIR

(SAZ

)

GAM

ÇEK

ME

GÜ ZEL

30
NOL SA BA HA RIN SO NU YAZ DIR

33
(SAZ)

37
SEV KÖR DA FEZ DE LA RIN EN COŞ TU ĞU
KÖR FEZ DE KO PAN KAH KA HA

42
YER LAR ŞİM Dİ BO ĞAZ DIR
LAR GÖK SU DA ÇAĞ LAR

46
ŞİM Dİ BO ĞAZ DIR (SAZ) DIR
GÖK SU DA ÇAĞ LAR LAR

50
(SAZ)

54
TEK RAR E Dİ YOR SÖY LE Dİ ĞİM ŞAR KI YI DAĞ LAR

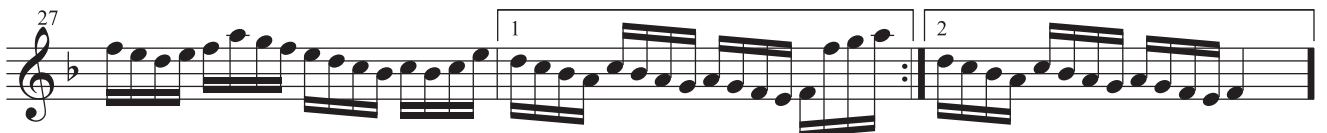
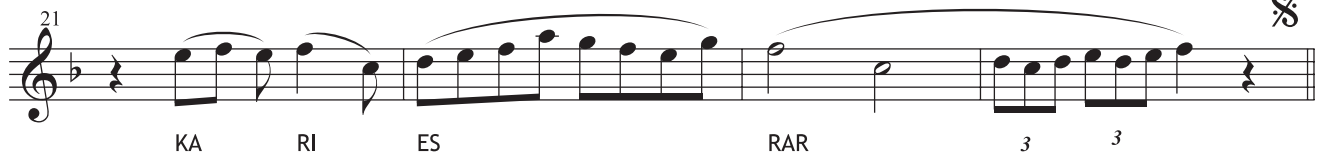
59
AH AH

62
AH AH ŞAR KI YI DAĞ LAR

HER BİRİ BİR GONCA EFKAR

Usulü : Düyek
Makam : Acemaşiran

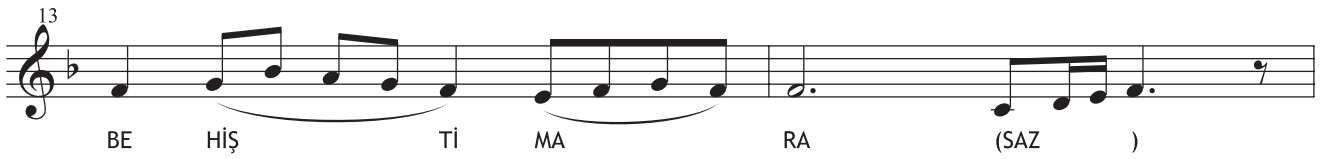
Beste : Hampartzum Limonciyan
Güfte : Anonim

NAKIŞ YÜRÜK SEMAİ NE HEVA-YI BAĞ SAZED

Usulü : Aksak Semaî
Makam : Acemaşiran

Beste : Hamamizade İsmail Dede Efendi
Güfte : Anonim

20
TEN Nİ TEN Nİ TEN DİL NÜ VA Zİ

23
1 2
MEN (SAZ) MEN (SAZ)

25
NOL DU BU BEN Bİ Dİ LE BEN ZE Dİ DİL

28
BÜL BÜL LE UĞ RA DIM EY MEH NE YA MAN

31
DÜŞ Kİ LE DAD E LİN

34
DEN (SAZ) AH AH FER

37
YA DE LİN DEN (SAZ) AH TÜ BE HAR

40
KÜ CA Kİ BA Şİ TÜ BE HAR KÜ CA Kİ BA

43
Şİ BÜ VE DAN BE HİŞ Tİ MA RA (SON) (SAZ)

46
 AH NE ŞÜ KÜ FE İ NE BER Gİ NE ŞÜ KÜ

49
 FE İ NE BER Gİ NE SE MER NE SA YE DA

52
 REM AH AH (SAZ)

NE HEVA-YI BAĞ SAZED NE KENAR-I KİŞT MARA
 TÜ BE-HER KÜCA Kİ BAŞI BÜVED AN BEHİŞT MARA
 NE ŞÜKÜFE-İ NE BERGİ NE SEMER NE SAYE DAREM
 HEME HAYRETEM Kİ CANA BE-ÇİKAR KİŞT MARA

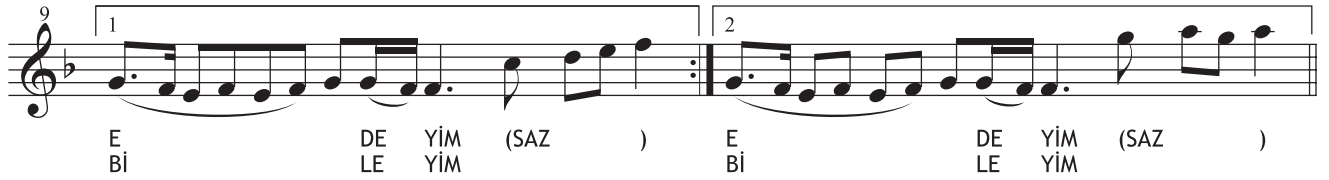
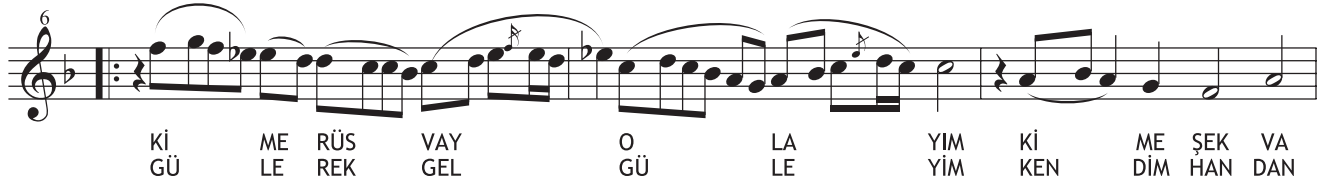
Mevlana Celaleddin-i Rumi (1207-1273)
 Mevlana'nın 7 Öğüdü:

1. Cömertlikte ve yardım etmede akarsu gibi ol.
2. Şevkat ve merhamette güneş gibi ol.
3. Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol.
4. Hiddet ve öfkede ölü gibi ol.
5. Tevazu ve alçak gönüllükte toprak gibi ol.
6. Hoşgörülülükte deniz gibi ol.
7. Ya olduğun gibi görün, ya görüldüğün gibi ol.

KİME HALİM DİYEYİM

Usulü : Ağır Düyek
Makam : Acemaşiran

Beste : Faize Engin
Güfte : Anonim

BİR PÜR CEFA HOŞ DİLBERDİR

Uslü : Aksak
Makam : Buselik

Beste : III. Selim
Güfte : III. Selim

2.
YALVARDIKÇA İNAD EDER
İNSAF EYLE GAYRİ YETER
ÜZERİNE PEK VARAMAM
KORKARIM Kİ KAÇAR GİDER

Nakarat:
GÖREBİLSEM SEVEBİLSEM
GÜL YANAĞI HER ŞEBTERDİR

SİNE HİCRANINLA ATEŞ DAĞIDIR

Usulü : Düyek
Makam : Buselik

Beste : Rif'at Bey
Güfte : Anonim

Sİ NE HİC RA NIN LA A TEŞ

DA ĞI DIR SAZ

YAŞ DÖ KER ÇEŞ MİM CE FA IR MA ĞI

DIR SAZ DIR SAZ

SU Zİ Şİ EF GA NİM A TEŞ

DA ĞI TIR SAZ TIR SAZ

YAŞ DÖ KER ÇEŞ MİM CE FA IR

MA ĞI DIR SAZ DIR

ARANAĞME

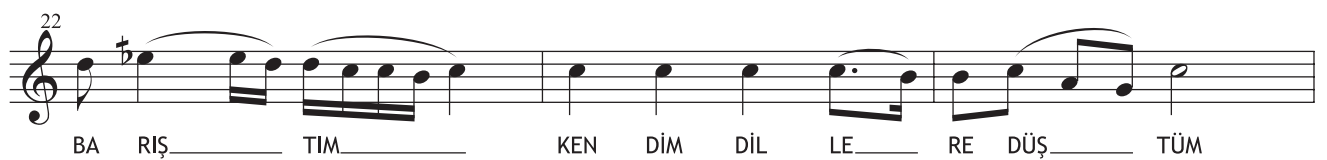
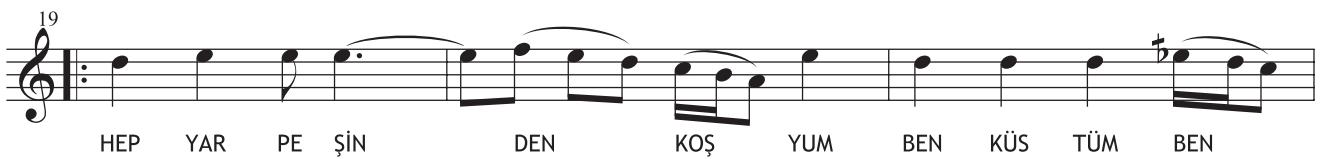
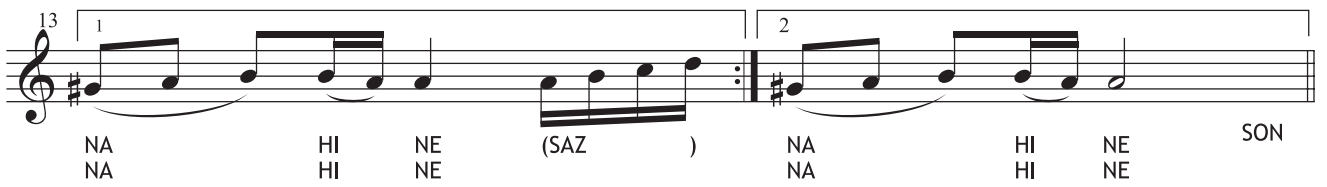
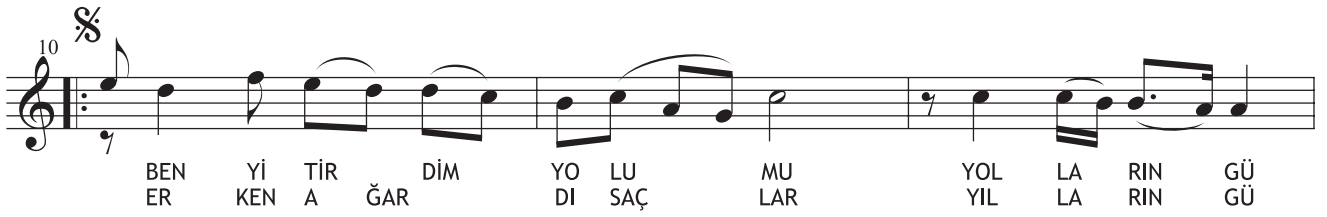
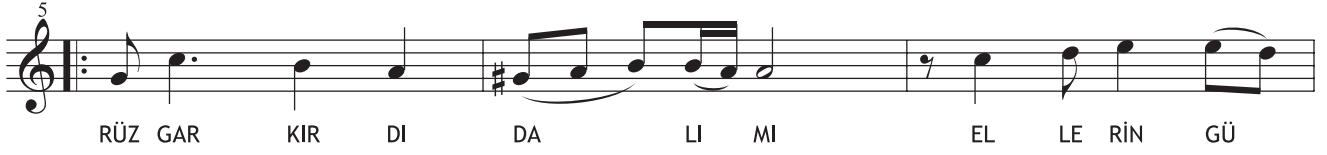
2.
MERHAMET KIL BANA EY ŞUH-İ ŞENİM
BIKTI ALEM AH-Ü ZARIMDAN BENİM
OLMADI ZEHR-İ GAMA MECRA TENİM
YAŞ DÖKER ÇEŞMİM CEFA IRMAĞIDIR

RÜZGÂR KIRDI DALIMI

Usulü : Düyek
Makam : Buselik

Beste : Selahaddin Erköse
Güfte : Fuat Edip Baksı

25

DİL LE RİN GÜ NA HI NE (SAZ) NA HI NE

28

ARASAZ

32 *Serbest*

NE KIŞ DE DİM NE BA HAR İÇ TİM SA BA HA KA DAR (SAZ)

36

NE KIŞ DE DİM NE BA HAR İÇ TİM SA BA HA KA DAR (SAZ)

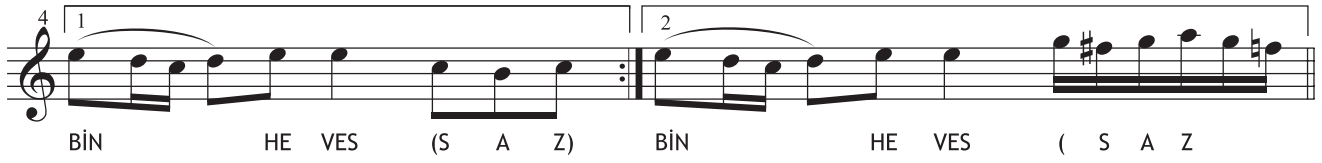
ÖMRÜMÜN GÜZEL ÇAĞI

Usulü : Aksak
Makam : Buselik

Beste : Emin Ongan
Güfte : Mevdinevin Tanrıkorur

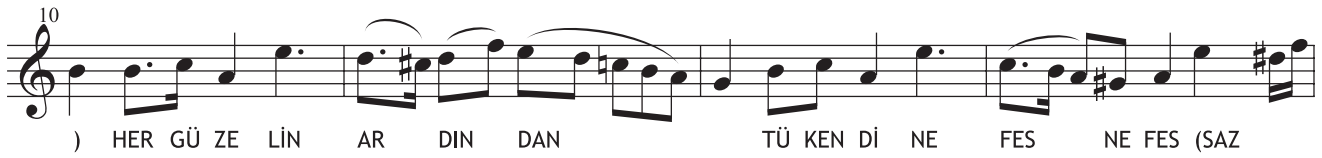
ÖM RÜ MÜN GÜ ZEL ÇA ĞI (SAZ) İ ÇİM DE Kİ

BİN HE VES (S A Z) BİN HE VES (S A Z

) HER GÜ ZE LİN AR DIN DAN TÜ KEN Dİ NE FES NE FES (S A Z

) HER GÜ ZE LİN AR DIN DAN TÜ KEN Dİ NE FES NE FES (SAZ

) AR TIK SEV DA YO LUN DA NE Dİ LİM DE BİR DU A

NE MİZ RA BİM DA ŞEVK VAR NE SA ZİM DA ES Kİ SES (S A Z)

BANA BİR AŞK MASALINDAN

Uslü : Müsemmen
Makam : Buselik

Beste : Erol Sayan
Güfte : Erol Sayan

GİRİŞ SAZI

BA NA BİR AŞK MA SA LİN DAN ŞAR KI LAR SÖY
SE Nİ SEV MEK Dİ LE ĞİM Dİ HER ŞE YİM SEN

LE DİN ŞAR KI LAR SÖY LE (SAZ) LE (SAZ)
DİN HER ŞE YİM SEN DİN DİN

KAL Bİ MİN BAH ÇE SİN DE GÜL LE Rİ GÖR
SEN SİZ A LEM ZİN DAN OL DU SEV Gİ LİM BA

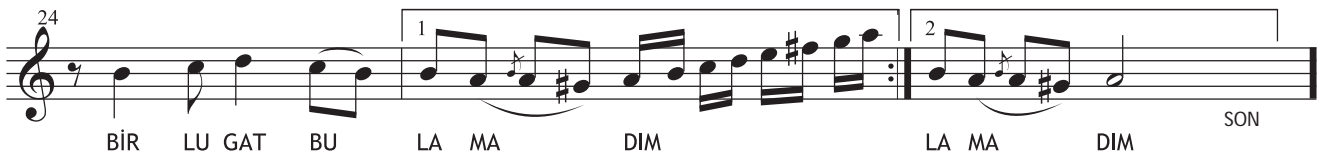
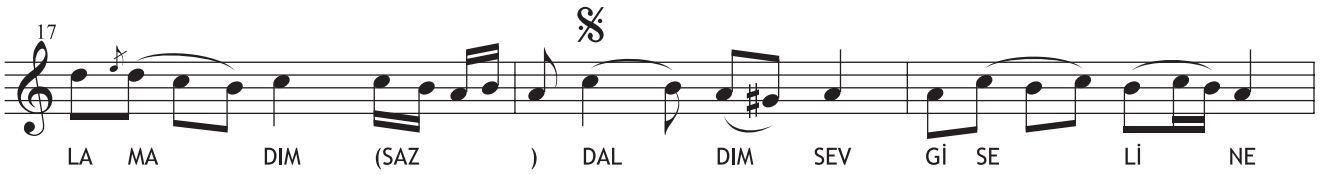
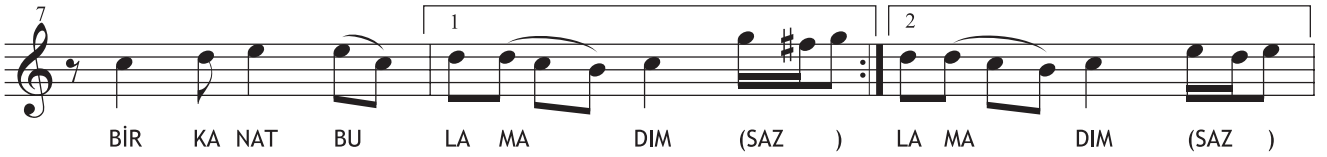

DE NA GÜL LE Rİ GÖR DE (SAZ) DE (SAZ)
NA DÖN Yİ NE BA NA NA

SAÇLARIMA AK DÜŞTÜ

Usulü : Düyek/ Aksak
Makam : Buselik

Beste : Sadettin Kaynak
Güfte : Ramazan Gökalp Arkın

HER GÖRDÜĞÜ PERİYE GÖNÜL MÜBTELA OLUR

Uslü : Hafif
Makam : Buselik

Beste : İtrî

HER
AM
BİR

GÖR
MA
GÜN

DÜ
DE
O

ĞÜ
MEZ
LUR

PE
Kİ
Kİ

Rİ
SON
MEY

YE
RA
VE

GÖ
GÖ

NÜL
MIH

MÜB
MEZ
RÜ

TE
BE
VE

LA
LA
FA

O
O
O

SON
LUR
LUR
LUR

YA
LE
LEL
Lİ

YA
LE
LEL
Lİ

YA
LE
LEL
Lİ

YEL
LEL
Lİ

YE
LE
LA

YA
LA
YEL
LE
LE
LA

YA
LA

DÜŞ

SA

37
SA YE Gİ Bİ PA

41
PA Yİ NE O

45
NAH Lİ NEV RE SİN

49
YA LA YEL Lİ YE LEL LEL Lİ

53
YA LE LEL Lİ YEL LEL Lİ YE LE LA

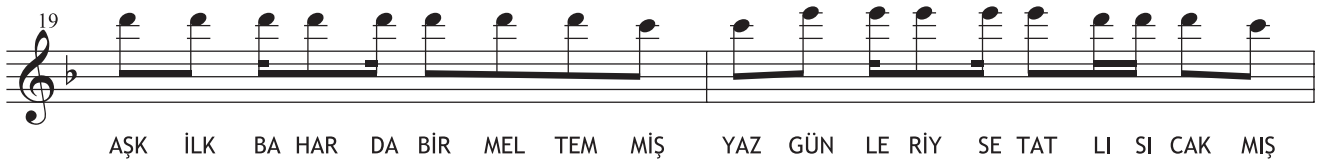
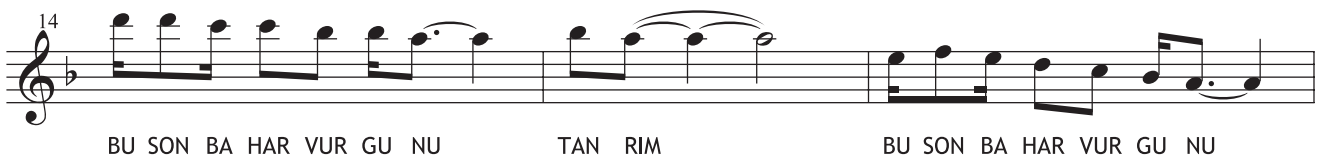
57
YA LA YEL LE LE LA YA LA

61
DOST YE LE LEL LEL LEL LEL LEL Lİ VAY

HİÇ TATMADIM BÖYLE DUYGUYU (Bu Sonbahar Vurgunu)

Usulü : Sofyan
Makam : Kürdi

Beste : Selahattin İçli
Güfte : Cansın Erol

21
ÇOK YA KAR MIŞ GÜ NE ŞİN SOL GU NU TAN RIM

24
BU SON BA HAR VUR GU NU TAN RIM BU SON BA HAR VUR GU NU

27
SAZ

29
3
SEV Gİ DE Nİ Zİ NİN SO NU YOK MUŞ SAZ U FUK YAK LAŞ TIK ÇA

32
KAY BO LUR MUŞ (SAZ) GÖ NÜL BÖY LE BİR SEV DA NİN

34
YOR GU NU (SAZ) TAN RIM BU SON BA HAR VUR GU NU

37
TAN RIM BU SON BA HAR VUR GU NU

O GAMZE Kİ OLA TA NAR-I EBRUVAN KÜRDİ

Usulü : Yürük Semai
Makam : Kürdi

Beste : Hafız Post
Güfte : Anonim

§

O GER O GER GAM ŞU KEN ZE HA Dİ Kİ DEN Sİ O SE RU LA N'O LA MÜ TA A NA TA CEM

RI ZE Şİ EB BİR RU Cİ VE VAN VAN Sİ KÜR Dİ

A MAN A MAN A MAN A MAN

O EB TA Şİ RU VAN ZE Cİ VE VAN Sİ KÜR Dİ

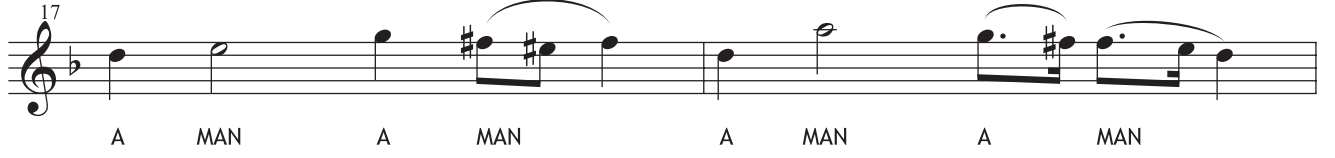
O GER GAM ŞU KEN ZE HA Dİ Kİ DEN Sİ O SE RU LA NO TA LA MÜ A NA TA CEM

RI ZE Şİ EB BİR RU Cİ VE VAN VAN Sİ KÜR Dİ SON

GÖ NÜL BİR A FE TİN OL DU

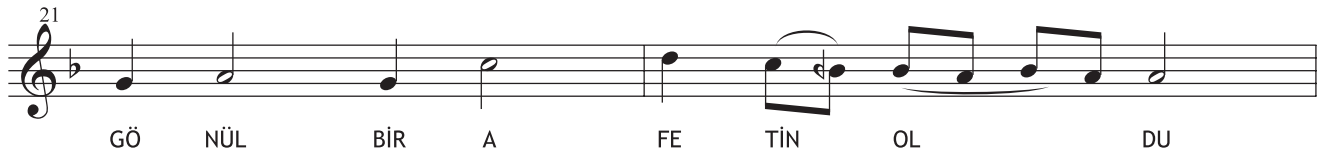
E Sİ Rİ MEF TU NU

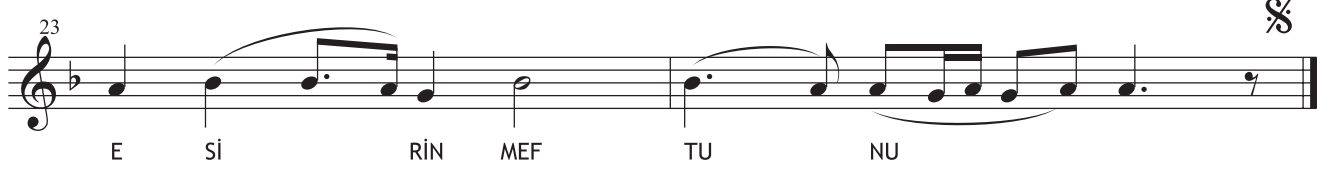
A MAN A MAN A MAN A MAN

E Sİ Rİ MEF TU NU

GÖ NÜL BİR A FE TİN OL DU

E Sİ RİN MEF TU NU

Sabite Tur Gülerman (1927-1989)

Sanatçı, klasik ve çağdaş müzik repertuarının en zor eserlerini başarıyla seslendirmiştir. Özellikle klasik eserlerdeki yorumu müzik çevrelerinde çok beğenilmiştir. Müzik çevrelerinde "Keman Sesli Kadın" olarak anıldı.

BİR SEVDA GELDİ BAŞIMA

Usulü : Düyek
Makam : Kürdi

Beste : Arif Sami Toker
Güfte : Arif Sami Toker

GİRİŞ SAZI

BİR SEV DA GEL Dİ BA ŞI MA (SAZ) FE LEK SU KAT TI A ŞI MA

(SAZ) UY KU GİR Mİ YOR GÖ ZÜ ME AH

U NUT TUN BE Nİ ZA LİM (SAZ) U NUT TUN BE Nİ ZA LİM (SAZ)

GÜ LÜ ŞÜN İN CE KIV RAK ŞEN SİN BİR SE LAM VER ME DEN GE ÇER SİN

BİL SEN BE Nİ NE ÇOK Ü ZER SİN SE Vİ YO RUM (SAZ)

31

SE Vİ YO RUM (SAZ) SE Vİ YO RUM SE Nİ ZA LİM (SAZ) ZA LİM (SAZ)

35

BİR GÜN Ü MİT VE Rİ YOR SUN (SAZ) SON RA GÜ LÜP KA ÇI YOR SUN

40

(SAZ) SEN BE Nİ ÖL DÜ RÜ YOR SUN AH

*Arif Sami Toker (1926-1997)
İstanbul Radyosu sınavını 1950’de kazanarak solist ve ko-
rist olarak görev yaptı.*

*1941 yılında, 15 yaşındayken ilk şarkısı “ Aşk Yolunda Ava-
reyken” i besteleyen Toker, hayatının geri kalan 56 yılında, çoğu-
nun güftesi kendine ait olan, farklı makamlarda 500 civarında eser
besteledi.*

ARTIK YEŞERECEK BİR DALIM YOK

Usulü : Sofyan
Makam : Kürdi

Beste : Necdet Tokatlıoğlu
Güfte : Türkan Ateş

GİRİŞ SAZI

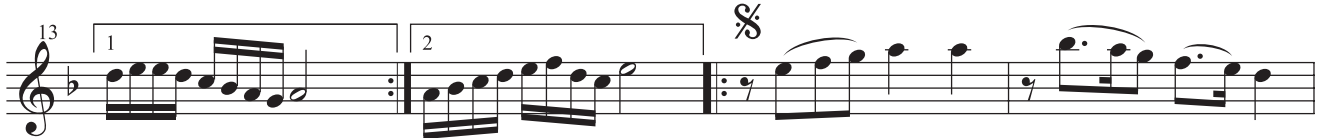

AR TIK 3 YE ŞE RE CEK BİR DA LIM YOK YAĞ MUR LAR YAĞ SA DA HOŞ

SAZ

YAĞ MA SA DA (SAZ

) ÜÇ GÜN LÜK ÖM RÜ MÜ

BİR GÜN DE Yİ TİR DİM (SAZ) YA RIN LAR OL SA DA HOŞ OL MA SA DA

(SAZ

PAY DOS (SAZ) MUT LU LU ĞA PAY DOS AR TIK KA DE RİM

GÜL SE DE HOŞ GÜL ME SE DE (SAZ

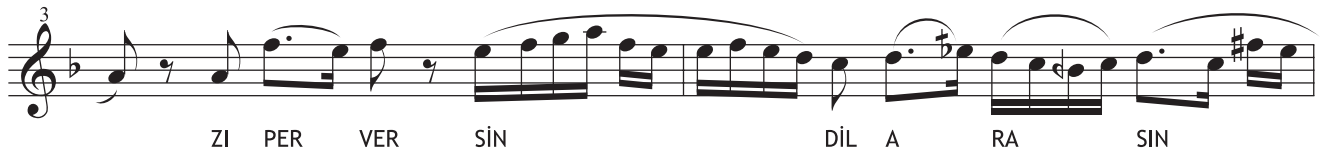

)

GÜZELSİN Bİ BEDELSİN

Uslü : Aksak Semai
Makam : Kürdi

Beste : Hacı Faik Bey
Güfte : Şeyh Galip

ATATÜRK VE TÜRK MÜZİĞİ

Ulu Önder Atatürk'ün müzik konusundaki görüşlerini ve çalışmalarını bütünüyle değerlendirmek gerekir. Bazı yazar ve müzisyenler böyle yapmamış, Atatürk'ün hayatının belli bir dönemindeki sözünü ve uygulamasını çıkarları doğrultusunda ele alarak tek yönlü değerlendirmeler yapmışlardır. Bunun sonucunda Batı müziği taraftarları Atatürk'ün Türk müziğini istemediği görüşünü savunurken, Türk müziği taraftarları da Atatürk'ün hayatından ve hatıralarından örnekler vererek Türk müziğini çok sevdiğini ispatlamaya çalışmışlardır.

Atatürk müzik eğitimi görmemişti; ancak her çeşit müziği seviyor, Klasik Türk müziği makamlarını biliyor, bazı şarkı ve türküleri başarıyla söyleyebiliyordu. Falih Rıfkı Atay, onun türkü ve şarkı söyleyişini "Çankaya" adlı eserinde şöyle anlatmaktadır: "Mustafa Kemal yalnız Rumeli türkülerini mat sesi ile güzel ve tatlı söylemekle kalmaz, klasik alaturka musıkisi makamlarını da bilirdi."

Ses sanatçısı Mualla Gökçay da hatıralarında Atatürk'ün müzik zevkini şu cümlelerle belirtmektedir: "Ata umumiyetle Türk Musikisini severdi. Ama Rumeli türkülerini her şeye tercih ederdi. Rumeli türkülerini bize bizzat kendisi meşketmişti. Arada bir : - Konuşur gibi tane tane okuyun, diye ihtar ederdi. En sert hocalardan daha titizdi. Musikiden çok anlar, en ufak bir falso ya da hatayı hemen yakalardı."

Atatürk döneminde Türk Müziği konusunda yetişmiş bilginlerimiz yoktu. Mevcutlar kendi kendini yetiştirmişti. Darülelhan'ın eğitimi yetersizdi. Sanatçılar genellikle usta-çırak usulüyle yetişiyordu. 1925-1930 yılları arasında neyzenlik yapmış ve Ata'nın huzurunda defalarca ney üflemiş Burhanettin Ökte hatıralarında bu durumu şöyle dile getiriyor:

"-Musikimizin tarihini araştırdı, doğru dürüst cevap alamadı. Nazariyatını sordu, iki cümleyi yan yana getiremedik. Eserleri tahlil ettirmek istedi, sathından daha derinlere inemedik. "

Atatürk, 1 Kasım 1934 konuşmasında halk müziği derlemeleri yapılarak derlenecek ezgilerin genel musiki kuralları içerisinde işlenmesini, böylece Türk müziğinin evrensel müzik seviyesine yükselebileceğini belirtmişti.

Ata'nın konuşması üzerine Türk müziğini geliştirici çalışmalara başlanacağı yerde zamanın İçişleri Bakanı Şükrü Kaya ve Basın Yayın Genel Müdürü Vedat Nedim Tör, Türk müziği yayınlarını radyodan kaldırmışlardır. Bu yasaklama sekiz ay sürmüş, Atatürk'ün emriyle sona ermiştir.

Vasfi Rıza Zobu hatıralarında bu durumu Atatürk'ün şu sözleriyle nakletmektedir:

"-Ne yazık ki benim sözlerimi yanlış anladılar. Şu okunan ne güzel bir eser. Ben zevkle dinledim. Sizler de öyle. Ama bir Avrupalıya bu eseri böyle okuyup da bir zevk vermeye imkân var mı? Ben demek istedim ki bizim seve seve dinlediğimiz Türk bestelerini onlara da dinletmek çaresi bulunsun. Onların tekniği, onların ilmiyle onların sazları, onların orkestraları ile çaresi her ne ise. Meselâ Ruslar ne yapmışlarsa. Biz de Türk musikisini milletlerarası bir sanat haline getirelim. Türk'ün nağmelerini kaldırıp atalım da sadece Batı milletlerinin hazırdan musikisini alıp kendimize mal edelim, yalnız onları dinleyelim, demedim. Yanlış anladılar sözlerimi, ortalığı öyle bir velveleye verdiler ki ben de bir daha lafını edemez oldum."

Kısaltılmıştır.

Nail TAN
Türk Halk Musikisinde Çeşitli Görüşler
Salih Turhan

Türk Tarih Kurumu Basımevi 1992-Ankara

Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları

Açıklama:

Aşağıdaki form, etkinlik süresince öğrencilerin kendilerini repertuar çalışmalarındaki uygulama düzeylerini gözlemlemeniz amacıyla hazırlanmıştır.

Ünite Adı :.....

Adı- Soyadı :.....

Numarası :.....

Sınıfı :.....

Ölçütler	Beceriler				
	Yetersiz	Geçer	Orta	İyi	Çok iyi
	1	2	3	4	5
Hazırlık çalışmalarını yaptım (vücut esnetme, nefes ve ses açma egzersizleri).					
Şarkı söylemeye uygun biçimde durdum ve oturdum.					
Dinlediğim eserin güftecisini doğru tespit ettim.					
Dinlediğim eserin bestecisini doğru tespit ettim.					
Dinlediğim eserin makamını doğru tespit ettim (Çargâh, acemaşiran, mahur, buselik, kürdi).					
Eserin nefes yerlerini tespit ettim.					
Eserin solfejini doğru yaptım.					
Eserin sözlerini doğru okudum.					
Eseri nüanslarına uygun ve temiz bir biçimde seslendirdim.					

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME FORMLARI

Ürün Dosyası

Öğrencilerin yapmış oldukları araştırmalardan ve etkinliklerden seçerek, sakladıkları ürünlerin yerleştirildiği dosyadır. Ayrıca, öğretmenin süreç değerlendirmesinde kullanacağı bir materyaldir.

1. EK:

Toplu eser seslendirme dereceleme ölçeği: Öğrencilerin toplu eser seslendirmesi sırasında, gerekli ölçütlerin gözlemlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

2. EK:

Öz değerlendirme formu: Her konu sonunda, öğrencinin kendisini değerlendirmesi için konulmuştur.

3. EK:

Grup değerlendirme formu: Grupça yapılan etkinliklerde grubun kendi kendini değerlendirmesi için konulmuştur.

4. EK:

Öğrenci gözlem formu: Yapılan etkinliklerde, her bir öğrencinin öğretmeni tarafından değerlendirilmesi için konulmuştur.

5. EK:

Proje değerlendirme ölçeği: Yapılan proje ödevleri için her bir öğrencinin öğretmeni tarafından değerlendirilmesi için konulmuştur.

6. EK:

Akran değerlendirme formu: İlgili bölümlerde öğrencinin arkadaşlarını değerlendirmesi için konulmuştur.

Açıklama: Öğrencilerin toplu seslendirme aşamasında, aşağıda belirlenen ölçütleri gözlemeniz amacıyla hazırlanmıştır.

Konu :

Adı Soyadı :

Numara :

Sınıf :

BECERİLER	DERECELER				
	Kötü	Geçer	Orta	İyi	Çok iyi
Derse hazırlıklı başladı. (Notaların sehpaaya yerleştirilmesi vb.)					
Çalışılan türküye önceden hazırlanarak geldi.					
Şefle uyumlu söyledi.					
Toplulukla uyumlu söyledi.					
Seslendirilen türküyü istenilen nitelikte yorumlayabildi.					
TOPLAM					

Adı Soyadı :
Numara :
Sınıf :

Tarih :

1. Bu eseri toplulukla seslendirirken nelere dikkat ettim?

.....
.....
.....

2. Bu eseri çalışırken neler öğrendim?

.....
.....
.....

3. Bu eseri toplulukla seslendirirken kendimi başarılı bulduğum ve iyi yaptığım konular:

.....
.....
.....

4. Bu eseri toplulukla seslendirirken en çok zorlandığım konular:

.....
.....
.....

5. Bu eseri ders öncesi çalışmam yeterli oldu mu?

.....
.....
.....

6. Bu eseri çalışırken beklemediğim nelerle karşılaştım?

.....
.....
.....

7. Bu eseri toplulukla tekrar çalışsaydım şu şekilde yapardım:

.....
.....
.....

Grubun Adı :

Gruptaki Öğrencilerin Adları :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Açıklama: Aşağıdaki tabloda grubunuzu en iyi şekilde ifade eden seçeneğin altına (X) işaretini koyunuz.

BECERİLER	DERECELER		
	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman
1. Araştırma planı yaptık.			
2. Görev dağılımı yaptık.			
3. Araştırmada çeşitli kaynaklardan yararlandık.			
4. Etkinlikleri birlikte hazırladık.			
5. Tasarımlarımızı paylaştık.			
6. Grupta uyum içinde çalıştık.			
7. Birbirimizin görüş ve önerilerini dinledik.			
8. Grupta birbirimize güvenerek çalıştık.			
9. Grupta birbirimizi takdir ettik.			
10. Çalışmalarımızda birbirimizi destekledik.			
11. Sorumluluklarımızı yerine getirdik.			
12. Çalışmalarımızı etkin bir biçimde sunduk.			
TOPLAM			

Açıklama: Bu form etkinlik süresince öğrencilerin, yapılan çalışmalara katılma düzeylerini gözlemleniz amacıyla hazırlanmıştır.

Ünite Adı :

Adı Soyadı :

Numara :

Sınıf :

BECERİLER	DERECELER				
	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
I. DERSE HAZIRLIK					
1. Derse notalarıyla hazırlıklı gelir.					
2. Bireysel ses eğitimi öğretmeni ile çalışır.					
3. Grup arkadaşları ile çalışır.					
Toplam					
II. ETKİNLİKLERE KATILMA					
1. Koro üyesi olarak bireysel sorumluluklarının farkındadır.					
2. Şefi dinler, söylediklerini uygular.					
Toplam					
III. İNCELEME, ARAŞTIRMA, GÖZLEM					
1. Bilgi için çeşitli kaynaklara başvurur.					
2. İnceleme ve araştırma ödevlerini özenerek yapar.					
3. Konserleri takip ederek gözlemlerde bulunur.					
4. Gözlemleri sonucunda mantıksal çıkarımlarda bulunur.					
5. Araştırma ve inceleme sonucunda genellemeler yapar.					
Toplam					
GENEL TOPLAM					

Projenin Adı :
 Öğrencinin Adı ve Soyadı:
 Sınıfı :
 Numarası :

BECERİLER	DERECELER				
	Kötü 1	Geçer 2	Orta 3	İyi 4	Çok İyi 5
I. PROJE HAZIRLAMA SÜRECİ					
Projenin amacını belirleme					
Projeye uygun çalışma planı yapma					
Grup içinde görev dağılımı yapma					
İhtiyaçları belirleme					
Farklı kaynaklardan bilgi toplama					
Projeyi plana göre gerçekleştirme					
TOPLAM					
II. PROJENİN İÇERİĞİ					
Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma					
Doğru bilgileri kullanma					
Toplanan bilgileri analiz etme					
Toplanan bilgileri düzenleme					
Elde edilen bilgilerden çıkarımda bulunma					
Kritik düşünme becerisini gösterme					
Yaratıcılık yeteneğini kullanma					
TOPLAM					
III. SUNU YAPMA					
Türkçeyi doğru, etkili ve güzel konuşma					
Sorulara cevap verebilme					
Konuyu dinleyicilerin ilgisini çekecek şekilde sunma					
Sunuyu hedefe yönelik materyalle destekleme					
Sunuda akıcı bir dil ve beden dilini kullanma					
Verilen sürede sunuyu yapma					
Sunum sırasında öz güvenli davranma					
Severek sunu yapma					
TOPLAM					
GENEL TOPLAM					
Öğretmenin yorumu					

Değerlendiren Öğrencinin;

Grup Numarası:

Adı Soyadı :

Sınıfı :

1. Arkadaşının Adı Soyadı:

2. Arkadaşının Adı Soyadı:

Grubunuzdaki öğrenciler	Her zaman			Etkinliğin Başında			Etkinliğin sonunda			Etkinliğin sonunda		
	Ben	1.Arkadaşım	2.Arkadaşım	Ben	1.Arkadaşım	2.Arkadaşım	Ben	1.Arkadaşım	2.Arkadaşım	Ben	1.Arkadaşım	2.Arkadaşım
1. Etkinliğe katılımında gönüllüdür.												
2. Görevini zamanında yerine getirir.												
3. Farklı kaynaklardan bilgiler toplar ve sunar.												
4. Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.												
5. Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullanır.												
6. Sesini kullanırken dikkatli ve özenlidir.												
7. Düzenli, disiplinli ve sorumluluk sahibidir.												
8. Sonuçları (konser değerlendirmeleri vb.) tartışırken anlaşılır konuşur, konuşulanları anlar.												

A

- acemaşiran** : Portede 2. çizgi ile 1. çizgi arasına yazılan natürel “fa” notasının Türk müziğindeki adı.
acem : Klasik Türk müziğinde portenin 5. çizgisindeki “fa” sesinin adı.
artikülasyon : Boğumlanma.

B

- buselik** : 1. Portede 3. çizgiye yazılan natürel “si” notasının Türk müziğindeki adı. 2. Türk müziğinde bir makam adı.

C-Ç

- çargâh** : 1. Türk müziğinde “do perdesi” nin adı. 2. Bu perdede karar kılan makamın adı.

D

- dügâh** : Portede 2. aralıktaki “la” notasının karşılığı.

G

- gerdaniye** : Türk müziğinde ince “sol” notasını andıran perde ve bir makam adı.
geveşt : Portede 2. çizgiye yazılan 4 bakiye “sol bemol” notasının Türk müziğindeki adı.
güfte : Müzik eserlerinin yazılı metni, söz.

H

- hüseyni 1.** : Klasik Türk müziğinde dügâh perdesinde karar kılan bir makam. 2. Klasik Türk müziğinde “mi” notası.
hicaz 1. : Klasik Türk müziğinde dügâh perdesinde karar kılan bir makam. 2. Klasik Türk müziğinde “do diyez” notasını andıran perde.

K

- karar 1.** : Türk müziğinde taksim yaparken ana makama dönüş. 2. Türk müziğinde eserin bitiş sesi, makamın temel sesi.
kürdi 1. : Portede 3. çizgiye yazılan “si bemol” notasının Türk müziğindeki adı. 2. Türk müziğinde bir makam.

L

- longa** : Türk müziğinde yörük özellik taşıyan oyun havası.

M

- mahur** : Portede 5. çizginin hemen üstüne yazılan 4 bakiye “sol bemol” notasının Türk müziğindeki adı.
makam : Klasik Türk müziğinde bir müzik parçası veya şarkının işleniş biçimi.
muhayyer : Portede 5. çizginin üzerindeki ek çizgide bulunan “la” notasının Türk müziğindeki adı.

N

- neva 1.** : Ses, ahenk, nağme
nikriz : Klasik Türk müziğinde, dizisi bir sekizli içinde gösterilebilen basit görünüşlü bir birleşik makam.
nim zirgüle : Portede 2. çizgi ile 3. çizgi arasına yazılan “la bemol” notasının Türk müziğindeki adı.

R

- rast 1.** : Portede 2. çizgiye yazılan “naturel sol” notasının Türk müziğindeki adı. 2. Bir Türk sanat müziği makamı.

S

- segâh** : Klasik Türk müziğinde “si perdesi” ve bu perdedeki makamın adı.
seyir : Klasik Türk müziğinde bir makamın seslerini kısaca göstermek için yapılan, sözsüz ağız taksim.
saba : Klasik Türk müziğinde birleşik bir makam.
sirto : Klasik Türk müziğinde genellikle neşeli ve hareketli nağmeler içeren bir tür oyun havası.

Ş

- şet** : Klasik Türk müziğinde bir makamı kendi perdelerinden daha tiz veya daha pes perdelerde çalma işi.

U

- uşşak** : Klasik Türk müziğinde ana makamlardan biri.

T

- transpoze** : Müzikal bir eseri yazıldığı tondan başka bir tona, aralıklarını koruyarak taşımak.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARININ YANIT ANAHTARI

1.

ÜNİTE: KORO SES EĞİTİMİ

Çoktan Seçmeli	Boşluk Doldurma	Doğru- Yanlış	Bulmaca
1. C 2. B 3. B 4. A 5. C 14. B	6. Ses, tellerini 7. Burun ve ağız 8. Ses hastalıklarına 9. Larenjit 10. Uykusuz kalmak 11. Erkek çocuklarda, kız çocuklarda 12. Üfleyici mekaniz- ma 13. Gırtlak ve yutak	15. D 16. Y 17. D 18. Y 19. Y 20. D 21. D 22. Y	“Musikinin ritminde bir sır saklıdır. Eğer onu ifşa etseydim dünya altüst olurdu.”

2.

ÜNİTE: TÜRK SANAT MÜZİĞİ MAKAM BİLGİSİ

Çoktan Seçmeli	Boşluk Doldurma	Doğru- Yanlış
1. A 2. E 3. B 4. D 5. E 6. C	7. Küçük mücennep, bemollere 8. Makamlar 9. Bulunmaz	10. D 11. D 12. Y 13. D

- ÇELİKKOL, E. (2000). Türk Musikisi Bilgileri 1, Bursa: F. Özsan Matbaacılık
- ÇELİKKOL, E. (2000). Türk Musikisi Bilgileri 2, Bursa: F. Özsan Matbaacılık
- AZAK, G. (2005) .Uygulama ve Örneklerle Doğru ve Güzel Konuşma Sanatı, İstanbul: Bilge Matbaacılık
- EGÜZ, S. (1981) Koro Eğitimi ve Yönetimi, Ankara: Ayyıldız Matbaası

- <http://www.notaarsivleri.com/eskisite/Turk_Sanat_Muzigi.html>. (ET: 17.01.2017) (ES: 13:00)
- <<http://www.kimkimdir.gen.tr/>>. (ET: 26.01.2016) (ES: 11:00)
- <<http://www.solfejdersi.org/p/insan-sesinin-olusumu.html>>. (ET: 29.11.2016) (ES: 15:00)
- <<http://www.erturgutsanatmerkezi.com/ses-organlari/>>. (ET: 06.02.2017) (ES: 15:00)

GÖRSEL KAYNAKÇA:

- <<https://www.dreamstime.com/>>. (ET: 03.02.2017). (ES: 19:00)
- <<http://www.guzelsanatlar.gov.tr/TR,2264/bursa-devlet-klasik-turk-muzigi-korosu.html./>>. (ET: 05.01.2017). (ES: 11:30)
- <<http://guzelsanatlar.kulturturizm.gov.tr/TR,2255/ankara-devlet-klasik-turk-muzigi-korosu.htm./>>. (ET: 27.12.2016). (ES: 22:00)
- <<http://www.guzelsanatlar.gov.tr/TR,2291/samsun-devlet-klasik-turk-muzigi-korosu.html/>>. (ET: 15.01.2017). (ES: 09:30)